

ek

az új rezsimnek meg... pártemberek ural... nem tudott valóra... szeszanyerte bizalmát... ében. A lap dicsérő... kormányférfiakról... feddhetetlen voltak... minden hazafi tá...

mi visszapillantást... gáriai események... hogy egyetlen kor... dolgáért sem kell a... ia.

szlovákiai visszhang... eant belgrádi tudó... e, hogy Jugoszlávia... nyekkel fogadták a... uralomrajutásának

külpolitikai orien... hogy meginduljon... amata Jugoszlá... al.

szert kérjen magának... áttmüködéséből... jelentés szerint a... kedelmi tárgyalá... jezést nyertek s e... jött a világháboru... reskedelmi szerző...

ik ki a kaput... egész éjszakát... egyetemen tölt... tt vannak, mint a

az egyetem viz... ki akarja éhez... diákok nemcsak... zóbaik berendezését... a fizikai intézet... olgáló műszereket... is.

kebeszéd... an

emzeti parasztpárt... lésén Costachescu... expozét, amelynek... hogy a nemzeti... alkotmányos ellen... s párt kormányá...

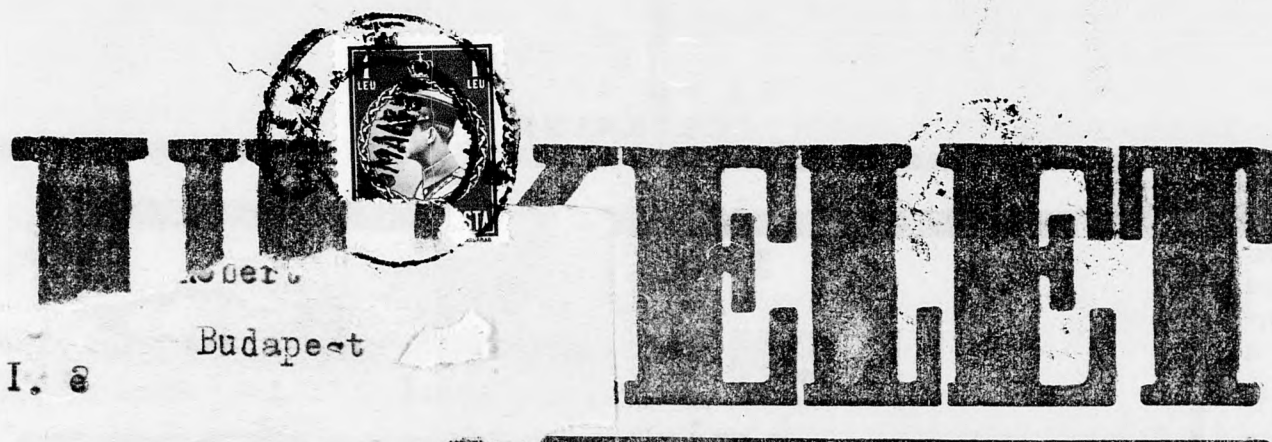
rti vezetők —... —, minden al... rák, hogy nincs... változásokra és... manyos rendszer... tás jönne létre... ról beszélve ki... got nem szabad... és azzal fejezi... rtot hagyni kell... emzeti parasztp... illamia az utód...

rikai szén... be akartak... bányát

amerikai alaba... jkoló szénbányá... el egyik tárná... gy sikerült fel... itották többzár... t s a bánya ösz... Minneapolisban... rök zavargást... ott karhatalmat... al, valamint zá... karhatalom ké... on megerősíté... ta az uca rené... házba szállítot... ás történt.

és Lapkiadás... aron L. Pop í... 7.

Taxa postálá... piátite in num... No. 224713-929.
Szerkesztőség... és kiadóhiva... tal: Cluj, Str... Baron L. Pop
10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél... évre 600, egészévre 1200 lei. Kül... földre: Havonta 2, negyedévre... félévre 12, egészévre 20 dollár. H... detések díjazásba szerint. Az... KELET" az erdélyi és bá... ssidóság egyetlen napilapja. U... keink utánnomását csak a... rás megjelölésével engedjük meg.

Budapest

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen... leveleket nem... fogadunk el... Késiratok... megörzését és visszakiadását nem... vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton... Ernő, Felelős szerkesztő János... Ferenc, Bukaresti szerkesztő Hát... szegi Ernő, Str. Matei Mila 1.
Péntek, 1934 május 25.
5694. ÉV SZIVAN 11. XVII. ÉVF. 113 SZÁM.

A „Stümcen” és a Canterbury érsek

Canterbury érseke a Timeshez intézett nyílt levélben foglal állást a leghevesebb horogkeresztes hecclap, a Stürmer vérvadászítása ellen:

„Engedje meg — írja az érsek —, hogy a magam tiltakozását is hozzáfűzzem a többiekhez, amelyeknek Ön már eddig helyet adott a legutóbb Oberfranken kormánybiztosává kinevezett Julius Streicher folyóiratának, a Stürmernek májusji külön száma dolgában.

Noha egész szemmel láthatóan megakadályozták ennek a lapnak a terjesztését a külföld felé, egy példányba módomban volt mégis beletekinteni.

Folyóiratában Streicher az állítólag zsidó rituális gyilkosságról meséket és hazugságokat sorol fel, amelyeket már százszor világágra röptettek. Számos hátborzongató és undorteltő illusztrációt tartalmaz a füzet.

Majdnem hihetetlennek tűnik, hogy egy ilyen kiadványt, amely a középkori vakbuzgóság legrosszabb kilengéseire emlékeztet, civilizált országban megjelenni engedhessenek és mégis — a Német birodalom egyik legmagasabb hivatalnokának nevét viseli.

Az angol keresztény közvéleménynek mintegy negyven képviselője gyűlt össze, egyéb okból, nálam.

Ezek felhatalmazták annak kijelentésére, hogy tiltakozásomhoz minden erejükkel csatlakoznak.

Elégtételül tölts el, hogy polgártársaink összessége osztaná felháborodásunkat, ha ismeretes volna előttük a Streicher-féle nyomtatvány.

Ha a Német birodalom hatóságai meg akarják tartani maguk és országuk számára az angol nemzet becsülését és jó akaratát, akkor legyenek szívesek a leg-sürgősebben megbélyegezni az ilyen kiadványokat, amelyek közülük egynek a nevét viselik s amelyek valási gyűlöletre, sőt valószínűleg újabb brutális üldözésekre uszítanak”.

Mihalache és a parasztdiktatura

Az utóbbi esztendő politikai változásainak közepette már sok furcsaságot hallottunk román politikusok szájából.

Furcsálottuk már néhányszor Mihalachen is, aki szokatlan politikai elvűsítésével, mint a megközelíthetetlenül szöveg állott a politikai élet hárvádalainak köztös közepén.

Legelőször akkor csodálkoztunk Mihalachen, amikor az egész nemzeti parasztpárttal szemben feladta a lej jelenlegi árfolyamának megőrzését valló programot és a mérsékelt infláció mellett foglalt állást.

Utána pedig volt csodálkozni való azon a rettenthetetlen bátorságon, amellyel a kormányról lekerülő és fasizsta befolyásoktól átitatott nemzeti parasztpárt elnökségét elvállalta, hogy újra megteremtse azt a tiszta demokráciát.

A tiszta demokrácia, amelynek Mihalache létszékeltlenül a legérkezesebb híve Romániában, valóban áhítozik olyan védelmezőre, mint az isteni szónoki készséggel és jó politikai ösztönrel megáldott nemzeti parasztpárti vezér.

A nemzeti parasztpárt is jelenlegi heterogén összetételében, melyben valóban világnézetek ütköznek olykor olykor össze, rászorul egy ilyen izig-végig demokrata vezérre, aki a demokrácia pontján valóban hatalmas szolgálatot tett hazájának.

Most azonban nem tudjuk, hogy mit higgyünk: valóban megőrizte-e Mihalache hitét a demokráciában, vagy pedig, mint annyi más parthíve, ő is téveszmék utveszítőjébe sodródik!

Legutóbbi Romanaton tartott beszédéből az következik, hogy Mihalache a parasztdiktatura fegyverével akar küzdeni a demokrácia ellenségei ellen.

Tehát: parasztdiktatura a nem parasztdiktatura ellen.

Averescu cáfolja, hogy diktatórikus kormány alakítására gondolna

A nemzeti parasztpárt vezeterei Bukarestben figyelik az eseményeket. A kormány szerint szó sem lehet rezsimváltozásról

Bucuresti-Bukarest, május 24. Averescu marsall ma délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott Argetoianuval. Az Adeverul megállapítja, hogy Averescu királyi kihallgatása nagyon foglalkoztatja a politikai köröket. Számos hír kering ezzel kapcsolatban — írja az Adeverul — melyek szerint rövid időn belül meglepetésekre számíthatunk. Hozzáteszi a lap, hogy az a némaság, amelyben az avereszkánusok és georgisták burkolóznak, jelentőségteljes. Hozzájárul ehhez az atmoszférához az is, hogy Averescu, akinek Turnu-Severinbe kellett volna utaznia és Gheorghe Bratianu, aki Jasiba akart, a fővárosba maradtak. Az Adeverul hozzáteszi, hogy kormánykörökben nyugodtan néznek a fejlemények elé és kijelentik, hogy ebben a pillanatban szó sem lehet rezsimváltozásról.

Averescu cáfolja, hogy diktatórikus kormányra gondolna

Averescu marsall orgánuma a következő kommunikét közli: Egyes lapok egy Averescu marsall által vezetett diktatórikus kormány eshetőségéről beszélnek. Mi is informálódni akartunk és személyesen a marsallhoz fordultunk, aki kijelentette, hogy semmi tudomása sincs a dologról. Igaz, hogy Averescu hosszas audien-

cián volt a királynál, azonban a megbeszélés csak a hadfelszerelés és hadsereg ellátása körül folyt.

A nemzeti parasztpárt vezeterei Bukarestben

Maniu Gyula ma reggel a fővárosba érkezése után Madgearuval és Mihalache-val folytatott megbeszélést. Ma este érkezik vissza Arsurából dr. Lupu. Ugy lát-szik — írja az Adeverul — hogy a nemzeti parasztpárti vezeték nemcsak a párt belső ügyeit tanulmányozzák, hanem az általános politikai helyzetet is, az utóbbi napok annyit kommentáltak eseményeinek tükrében.

A ma délelőtti minisztertanácsról a következő kommunikét adták ki:

A kormány azokkal a határozatokkal foglalkozott, amelyeket az erdélyi és beszarabiai miniszteri értekezleteken hozott. A kormány feje személyesen érdeklődött, hogyan vitték véghez a határozatokat az egyes departamenteknél.

Azután megállapították a rendkívüli parlamenti ülészak programját, elhatározták a beterjesztendő törvényjavaslatok sorrendjét, de az összehívás pontos idejét nem határozták el. Slavescu beszámolt a párizsi tárgyalásokról és a költségvetési munkálatok állásáról.

Massaryk Tamást harmadszor is köztársasági elnökké választották

Abszolút többséggel választották meg az agg elnököt

Prága, május 24. A csehszlovák szenátus a képviselőház tagjai ma a prágai Hradzin Ulásló-termeiben elnök-választásra ültek össze. A 438 szavazásra jogosult törvényhozó közül 420-an jelentek meg s vetek részt a szavazásban. Massaryk 327 szavazatot kapott a szavazás első menetében s ezzel — mivel elérte a megkívánt háromötöd többséget — a köztársaság harmadizben megválasztott elnökének nyilvánították. 53 szavazólap üres volt, a kommunisták pedig Clemence Gottwald kommunista vezetőre adták le 38 szavazatukat. A szavazás eredményének kihirdetését a kormány-koalíció pártjai lelkes tapsal fogadták, míg a kommunisták a szovjetet és a proletárdiktatúrát éltették. Üres szavazólapokkal szavaztak Strbrny pártja, továbbá a tót néppárt és a magyar keresztény ellenzék törvényhozói.

Hojott a demokrata szemével nézve diktatura és diktatura között kevés külön-ség van.

Jobb vagy baloldali, paraszt vagy proletárdiktatura egyaránt ellentmondóak annak a demokraciának, amelynek Mihalache eddig harcosa volt.

Es a diktatúrával való játék, az azzal való fenyegetőzés mindig kétélű fegyver-

Az eredmény kihirdetése után Massaryk elnök megjelent a törvényhozó együttes ülésén és letette ujjal az esküt az alkotmányra, majd négyfogatú kocsiába szállott és körutat tett a fővárosban.

Amerika egyik államában a sztrájkoló munkások gyarakat rohamoztak meg és gyújtottak fel

Newyork, május 24. Az ohioi Toledóban sztrájkoló munkások több kerületben gyárüzemeket rohamoztak meg. Több gyárat a munkásság felgyújtott. A nemzetőrség 8 lövészárdát és 3 gépfegyver-osztágot vonultatott ki a forradalmi jellegű megmozdulás résztvevői ellen. A nemzetőrség a rend helyreállítása érdekében kénytelen volt fegyverét használni. A sortüz nyomán két személy holtan terült el a földön, mintegy negyvenen kerültek kórházba súlyos sebesülésekkel.

Az hittük Mihalache ezt tudja. Ezért kell meglepetést a beszéde.

Annaj bizalom után, amelyet az ország közvéleménye behelyezett, nem tudtuk mit higgyünk róla.

Legszívesebben azt hinnék, hogy a parasztdiktatúráról való elmélkedése néhány elejét sző volt csupán, amelyet az ő utólagos határozott szónoki lendületének extázisa mondott vele.

VILÁG TÜKRÉ

Kongresszus a rák-betegség ellen

Rövidesen megtartják Zürichben az első nagy nemzetközi rádiológus kongresszust. A világ leghíresebb rádiológusai foglalkozni fognak ezuttal a rák leküzdéséről szóló problémákkal. Maga a Népszövetség is elküldi a kongresszusra Sir George Buchanan tanárt, aki az alábbi fölvilágosítást adta a rák elleni küzdelem mai állásáról.

A Népszövetség hígenikus bizottsága az elmúlt hetekben ülést tartott Genfben. Európa leghíresebb orvosai és az egészségi ügyek legismertebb szervezői egy héten át tanácskoztak és olyan határozatokat hoztak, amelyek bizonyára jelentős hasznot jelentenek a világ közegészségének ügyei szempontjából. Sir George Buchanan, aki a Népszövetséget képviseli a rádiológusok kongresszusán, így nyilatkozott:

— Véleményem szerint a zürichi kongresszus el fogja határozni, hogy nemzetközi statisztikát csinál a rákos megbetegedésekről. Ezen statisztika egyedülálló lesz a maga nemében. Itt történik meg először, hogy a világ összes klinikái, kórházai és szanatóriumjai a rákbetegség anyagát kimerítően ismertetik és döntő jelentőségű statisztikát készítenek róla.

Minden beteg, akit rádiummal kezelnek rákbaja ellen, öt éven át orvosi ellenőrzés alatt fog állni, erre kötelezik magukat az intézetek vezetői. Öt év ugyanis az az idő, amikor a rákos megbetegedések, vagy halállal végződnek, vagy pedig a rádium révén kigyógyulnak. Minden kórház tehát a kórtörténetet be fogja szolgáltatni és a statisztika becses anyagot fog adni a további tudományos és klinikai munka számára. Maga a statisztika ugyan nem gyógyít, de kitűnő útmutatást nyújt a gyógyítás után. Ma még olyan kezdetleges stádiumban van a súlyos betegség többféle gyógymódja, hogy csak a tapasztalatok nagy tömegei adhatnak irányt a gyógyítás számára.

A professzor arra a kérdésre, vajjon lehet-e már beszélni a rákbetegség gyógyításáról, határozottan igenlő választ adott. A rádiumkezelés hatása a méh rákosodása eseteiben tulnyomó többségben sikeres, úgy, hogy a rák gyógyíthatatlanságáról már nem lehet szó. A zürichi kongresszus remélhetőleg felvilágosítást fog adni a rákos betegségek arányszámáról és meg fogjuk tudni állapítani a rádium adagolásának mértékét, valamint egyéb fontos tennivalókat.

Hogy mennyi rádiumra van szükség egy gyógyintézetnek, hogy kezelhessen, az tisztára a kezelés módszereitől függ, az ugynevezett koncentrikus kezelés több rádiumot igényel a minimális adagolásnál. Mondhatjuk, hogy olyan kórház, amely félgram rádium fölött rendelkezik, nyugodtan nevezhető „rákkórháznak”. Az a gyógyintézet viszont, amelyiknek már négy gram rádiuma van, a legradikálisabb gyógyítást is megejtheti.

A kórtörténelmi nagy műnek alapjait fogja megvetni a zürichi nagy kongresszus, mely hivatva lesz a kutatást a rákbetegségek gyógyítása terén előbbre vinni. Ez azonban csak akkor

történhetik meg, amikor a nagy munkában részt fognak venni a világ összes kórházai, amelyek rádiummal rendelkeznek. A singapórei kórház éppúgy közre fog működni, akárcsak a bécsi.

Arra a kérdésre, hogy kik lesznek a kongresszus résztvevői, Buchanan professzor elmondta, hogy minden rádiológus, akinek neve van és aki valami eredményt felmutatott, meghívást kapott, hogy résztvegyen a kongresszuson. Hozzávetőleges számítás szerint, 300-an lesznek együtt.

Anglia egyedül 20 rádiológust fog küldeni, Párizsból Regaud professzor jön, a Curie intézet vezetője, Stockholmból dr. Fossel, Münchenből dr. Dödehein, Bécsből többek között dr. Kienböck. A legnagyobb kapacitású, akik fölött az orvosi világ ebben a szakmában rendelkezik. A Népszövetség annak a tudatában, hogy itt egy óriási horderejű dologról van szó, a legmesszebbmenő támogatást helyezte kilátásba. Ha ezen a vonalon az orvostudomány pozitív sikereket ér el, akkor a Népszövetség nyomban hozzáfog a tuberkulózis legyőzését célzó akciókban és a reumás betegségek elleni küzdelemben. Ez a három átka az emberiségnek kell, hogy csökkenjen, kell hogy eltűnjön. A Népszövetségnek nem csak az feladata, hogy fenntartsa az államközi békét, hanem az is, hogy a békében élő népeket ne tizedeljék betegségek.

A Népszövetség közegészségügyi osztálya e mellett nem hanyagolhatja el a betegségek megelőzését célzó törekvéseit sem. Irányadó tanácsokkal fog szolgálni azon országok számára, amelyek be vannak szervezve a Népszövetségbe, hogy ezek példáján okulva az egész világ közegészségügye fejlődjön és eljőjön az idő, amikor a preventív intézkedések révén csökkenjenek a betegségek.

A SZÁJÁPOLÁS

a közérzethez két ókból szükséges

A száj az előszobája a fő szerveknek és mindenekelőtt ennek kell minden bacillustól és tisztatlanságtól szabadnak lennie.

Egészesen szép fogait csak úgy tarthatja meg, ha száját és fogait Odol-szájvízzel és Odol-fogkrémmel ápolja.

Odol szájvíz nélkülözhetetlen, mert a száját tisztán, frissen és egészségben tartja.

Ha

ODOL SZÁJVIZET

rendszeresen használ, bizonyos lehet afelel, hogy tehelele tisztá és Ön az embereknek, ha közvetlen közelükben is áll, nem tánik fel kelemelenül.

SELECT MOZGO

Nagy érdeklődés mellett folytatja:

IRENE DUNNE

legújabb mélyen megindító filmjének vetítését:

AZ URINŐ

MARTIN BROWN színdarabja nyomán készült, a férfi főszerepekben: PHILIPS HOLMES és LIONEL ATWILL.

Paktum készül a kormány és a nemzeti parasztpárt között az alkotmányreform megvalósítására

Stere és Iunian állítólag visszatérnek a nemzeti parasztpártba, hogy kiszélesített front alakuljon az új alkotmányjogi követelésekért

Olyan reform a cél, amely megakadályozza, hogy nem parlamentáris erők kormányt bukthassanak

Bucuresti-Bukarest, május 24. (Az Új Kelet tud.) Magasabb politikai célok vezették a nemzeti parasztpártot, amikor a lupistákkal való fúzióval és az erdélyi pártszervezet békejének helyreállításával a nagy koncentráció politikáját kezdte meg. És ennek függvényeként a magasabb politikai célok szolgálatában állott a párt, amikor fegyverszünetet kötött a liberálisokkal és bizonyos, nagyjelentőségű kérdésekben tárgyalásokat kezdett a kormánnyal.

Tárgyalni a kormánnyal: eddig nem volt szokás a nemzeti parasztpártban. Most, míg Erdélyben nagy erőfeszítéssel dolgoznak a Maniu-Vajda ellentétek elsimításán, az alkotmányrevízióknak hallatlan horderejű problémájával foglalkozik a pártvezetőség és ebben az irányban a kormány felé is koncessziókat hajlandó tenni. A fiatal lendülettel kormányozó Tatarescu kormánynak határozottan szerecséje van. A legkordialisabb ellentéket kapta az összes eddigi kormányok közül.

A nemzeti parasztpárt támogatja a kormány alkotmány revíziós programját.

Állítólag már meg van a megegyezés: a nemzeti parasztpárt támogatja a liberálisok alkotmányrevíziós programját és amennyiben időközben a nemzeti parasztpárt vállal kormányt, a liberálisok is támogatni fogják az alkotmányrevíziót. Állítólag ezért látogatta meg Tatarescu Kolozsváron Vaida Sándort.

Hogy az alkotmányrevíziós program, amely Maniu agyában született meg és ma a nemzeti parasztpárti vezetőségnek koncepciójában is döntősúlyú programponttá nőtt, kétségtelenül elhomályosítja jelentőségében a párt belső viszályát. Bár ezek a vizályok veszedelmes méreteket öltenek. Temesváron alighanem Boeu Sever vonul majd háttérbe, mert Vaida Sándor erős kézzel a maga emberit ilteti a pártszervezetbe. Szamos megyében Maniu lelkes az ur. Itt most két vezetősége is van a megyei szervezetnek. A hivatalos vezetőségnek Maniu lelkes az elnöke. Maniu hívei vezetőségének Liviu Miesu az elnöke. A Maniu-féle vezetőségei fuzionált a Lupu párt...

Máramarosban sem kevésbé súlyos a helyzet. Lázár Ilést proklamálták először pártelnökké, Vaida Sándor erdélyi vezetősége pedig ezt nem vette tudomásul és Andercu Cuza Sándort delegálta elnökké. A vajdisták pedig Lázár Ilést és egész vezérkarát kizárták a pártból. De minden megyében ilyen súlyos bajok vannak. A megyei szervezetek nem merik összehívni gyűléseiket, mert félnek az ellentétek kirobbanásától.

Maniu egyik híve a következőképpen jellemezte a helyzetet:

A nemzeti parasztpárt kaitikus helyzete

— A pártban valóságos káosz uralkodik. Csalódtunk Mihalacheban. A topoloveni tanító lehet ragyogó szónok, makulátlan tisztaságu politikus, de nem való ilyen hatalmas politikai szervezet élére. Vaidát a bosszuállás szenvedélye hajtja. Maniu nem gördít akadályokat Vaida elé, hogy vizakapja régi pozícióját és presztizsét a pártban. Vaida azonban minket, akik végig kitartottunk Maniu

mellett, meg szeretne semmisíteni. Dehát ez nem megy olyan könnyen. Nem tudjuk elfelejteni, hogy a Vaida kormányzás alatt még a gondolata is felmerülhetett annak, hogy Maniunak része lehet a Skoda-ügyben.

— Ebben az országban — mondja informátorunk — egyetlen nagy politikus van: Maniu Gyula. Ezekben a nyomasztán súlyos időkben fénylő csillaga marad

A palesztinai főkormányzó meglátogatta a német-zsidó kolóniákat,

de nem volt hajlandó a bevándorlás kérdéséről beszélni a kolonistákkal. Megszüntetik Tel-Aviv és Jaffa közigazgatási egységét

Jeruzsálem, május 24. Sir Arthur Wauchope palesztinai főkormányzó Mose Sherok, a cionista exekutív tagjának kíséretében meglátogatta több zsidó kolóniát és különösen a németországi bevándorlóknak a kolonizációba való beilleszkedése iránt érdeklődött. A főkormányzó meglepetéssel állapította meg, hogy a kolóniákon számos egykori zsidó orvos és ügyvéd dolgozik egyszerű földmunkásként. Pardesz Channah kolónián a főkormányzó volt frankfurti, stuttgarti és berlini zsidó ügyvédekkel és kereskedőkkel beszélgetett, kik Palesztinában földműveléssel foglalkoznak. Csodálkozással hallotta, hogy ezen a kolónián egy tucait volt németországi akadémikus dolgozik a mezőgazdasági munkában.

A főkormányzó a kolonistákkal csak gazdaságuk helyzetéről beszélgetett és valahányszor a zsidó bevándorlás fokozását kérték a telepések, kitérő választ adott. Az egyik kolónián a telepések pe-

a román politika egének. Maniu nem védhet meg minket, mert ő nem szállhat le kiesinyes, apró veszekedések és harcok küldőterére. Nem is várjuk mi ezt tőle. Maradjon ő csak ott fenn, ott van az ő helye. Mi majd megvédjük magunkat, de ha kell, őt is...

Hozzátehetjük még azt is, hogy az n. szovátisták, Maniu közvetlen hívei, rövidesen Kolozsváron tartanak megbeszélést...

Stere és Iunian visszatérnek a nemzeti parasztpártba?

Mig tehát a belső harcok folynak, addig kifelé a nemzeti parasztpárt az egységes program nevében vezeti a tárgyalásokat az alkotmányrevízió kérdésében. A Sterevel és Iuniannal folyó tárgyalások is ezt célozzák. Nagyon valószínű, hogy a nemzeti parasztpártnak ez a két harcosa visszatér a pártba, hogy az egységes program mellett széles front létesülhessen. És akkor két hatalmas szervezet: a liberális párt és az összes vesztett erőt visszaszerző nemzeti parasztpárt majdnem egységes programot alkothat a legfontosabb alkotmányi kérdésekben.

Ezek között is a legfontosabb: kormányzás folytonosságának biztosítása. A kérdés magva: kiküszöbölni azokat az erőket, amelyek nem parlamentáris uton eltávolíthatnak egy kormányt az ország éléről.

Ez a probléma csak néhány pártcsoportban nem érett meg még eléggé. Eppen ezért hibáztatják a liberális pártot, hogy nem fuzionált Bratianu Györggyel. Mert kétségtelen, hogy az ellenzékbe szorítással Bratianu Györgyök képesek olyan módokat elfogadására is, amelyek a két nagy párt egységességét megbonthatják...

Politikai körökben biznak abban, hogy el fog jönni az az idő, amikor ebben a kérdésben a politikai élet egész vonalán egységes lesz az álláspont... (h.e.)

A kolozsvári kongresszusi hitközség Talmud Tórája

Cluj-Kolozsvár, május 24. A kolozsvári kongresszusi hitközség életében az utóbbi hónapok során élénk kulturális tevékenység nyilvánult meg, aminek egyik főoka, hogy a hitközség elnöke, dr. Fischer József a parlamenti munka alól való mentesülése óta intenzíven dolgozik a község intézményei érdekében.

Ujabbban Klein Gyula főmórnok, az iskolaszék elnökének szorgalmazására megalakult a kongresszusi hitközség Talmud Tórája, ahol esti kurzusokon héber nyelvet, Sulchan Aruchot, Bibliát és Midrást ad elő Klein Eljáhu rabbi. A tanfolyamon a különböző cionista ifjúsági szervezetek tagjai és felnőttek is részt vesznek. Klein rabbi az előadott tárgyak héber részét palesztinai kiejtésben adja elő, hogy ezzel is érvényre segítse a nyelvhasználati folyamatot. A Talmud Tóra eddigi sikerei arra ösz-

tökélték a mértékadó köröket, hogy a közeljövőben a középiskolákba járó ifjúságot heti három óras kurzusokon képezze tovább a héberben és egyéb zsidó szellemi munkában. Ugyancsak a kongresszusi hitközség vezetése és ellenőrzése mellett működik a Hazamir dalegyesület, amely a város legjobb zsidó zenei erőt egyesíti. Kétségtelen, hogy a Hazamir első bemutatkozása élményes esemény lesz a város zenei életének.

Ha Bucurestjébe jön, szálljon meg a

HOTEL IMPERIAL

szállodában, Calea Victoriei 49. A királyi palota mellett. Teljesen átalakítva. Mérsékelt árak.

Szófia, n. tő újságíró a bolgár látszik meg tozásból, a tében végül változatlan vonulások, nem láthat ment rezsi gal zajlott. Iamcsiny az európai vélemény a nak" nevez a diktatőr talomra ho hogy bar jellegű volt alacsonyabb

A

... Korm rály nagy oylan kom az összes magukat. A szerette vol király. Am kusok apró küli tárgya niszleri tar mok követé vezetői a k kibáználva szitoték e gyan esleek mekben sz adta a rene kezeti kato re virradó e a bolgár fo le álomra. I amcsiny. A nyakban ü sofokoztat ros centrum el a stratég épületeket.

fesszorai: 7 szikus puo hák és isme afg néhány hoz tudja van hozzá gájuk. A hefeletlenk szemben, a hidegverrel polgarai é is kapják ki ne men Látványoss ben tartóztó visszatartó fiát okupá koztak a k kor Stojess zsi attaséj aki köthet fiában, bel paranesot a fujjon riad egész ezre Stojessé a katonákkal zényletét é ják elő a a autón hozt ezred előt megvonja gát. A vol bált, mire az összes t és szükség sza, hogy e sik ezredes ta kapujáb

— Ezért

„Mussanoff ur Ön nem miniszterelnök többé!”

A bulgáriai államcsiny drámai éjszakájának izgalmas története

Hogyan foglalta el Európa lovagló bajnoka a királyi palotát. Várnába menekült Ioana királyné

Szofia, május 24. A Szófiában kikötő újságírók többsége meglepi, hogy a bulgár főváros külső képén sem látszik meg abból a mélyreható változásból, amely az ország politikai életében végbement. Az utcák arculata változatlanul nyugodt. Sem katonai felvonulások, sem rendkívüli órjások nem láthatók. A esztörtéket végbe ment rezsinváltozás azzal a gyorsasággal zajlott le, amelyhez a legutóbbi államcsinyeknél már már hozzászokott az európai közvélemény. A bulgár közvélemény a „kapitányok forradalmának” nevezte el a megmozdulást, mely a diktatórikus kormányt Szófiában hatalomra hozta. A név onnan ered, hogy bár a felkelés teljesen katonai jellegű volt, abban csak ezredesnél alacsonyabb rangú tisztak vettek részt.

A mozgalom élén Velceff és Kimon Gergieff állottak. Ez utóbbi az „Zveno” nevű politikai csoport vezetője. Mindössze 300 tagja volt ennek a csoportnak, a bulgár intellektuelek körében kétségtelen tekintélynek örvendett de a széles tömegekkel semmilyen kontaktust nem tartott fenn. A mód ahogyan az államcsinyt végrehajtották arra mutat, hogy azt a legapróbb részletekig kidolgozott terv alapján és rendkívül sok előrelátással és tapintattal szervezték meg. Súlyt helyeztek arra, hogy minden vérontás elkerülhető legyen. Az államhatóságokat pedig annyira meglepte az események gyors alakulása, hogy ugyszólván, idejük sem maradt arra, hogy ellenállásra gondoljanak. Szó nélkül adták át a pozíciókat a felkelők kezébe.

natban, amidőn Vaceff felemelte a telefonkagylót, hogy az olasz követséget hívja telefonhoz, ahol Mussanoff miniszterelnök tartózkodott, a kapitány megszólalt:

A hadügyminiszter izgalmas szócátája a lázadó kapitánynak

— Tábormok ur, parancsom van, hogy megakadályozzam önt abban, hogy telefonáljon!

— Hogy enged meg magának ilyen szemtelenséget hadügyminiszterével szemben?

— Parancsom van és végre fogom hajtani.

A tábormok mégis beszélni akart, mire a kapitány revolvert szegzett mellé:

— Ha nem engedelmeskedik, lövök!

— Ha nem telefonálok miniszterköllé, gáimnak, hogy figyelmeztessen őket a veszedelemre, amely fenyeget, áruást követek el. Akkor inkább löjji! — mondta hadügyminiszter.

— Ha ezt a gesztust csakugyan árulásnak tekinti, úgy odaadom a revolvert és fölbőlheti magát — replikázott a kapitány.

A szöváltás ebben a tónusban folyt tovább, végül is Vaceff tábormoknak engednie kellett, már csak azért is, mert a telefonközpontot időközben elfoglalták a felkelők és így az olasz követséget már nem akadt volna, aki kapcsolja.

Hogyan sikerült a véremlői puccs

A Szófiából érkező újságíró számára természetesen adódik a kérdés: hogyan volt lehetséges Gergieff államcsinyek végrehajtása egyetlen puskalövés, egyetlen letartóztatás és összetűzés nélkül? Hogy ezt megértsük, tudni kell, hogy a szófiái lázadás két terv alapján lett végrehajtv. Egy stratégiai terv szerint, mely a katonai erő közreműködésével a hatóságok ellenállásának paralizálására irányult és egy lélektani terv szerint, amely a közvélemény nyugtalanságának kiaknázására épült. A stratégiai tervet másodpercenyi pontossággal számították ki és matematikai pontossággal hajtották végre. A forradalmi elgondolás Trotzkij híres puccstaktikája szerint volt felépítve. A katonai egységek parancsot kaptak, hogy a megállapított terv szerint operáljanak a felkelés főtáborában és foglalják el az összes stratégiai pontokat és közhivatalokat. A csapatok a külvárosból nyomultak elő a centrum felé. Tudni kell, hogy Bulgáriának mindössze 23 ezer főnyi hadserege van 6 millió lakossal szemben és Szófiában, ahol 300 ezer ember lakik, 6 ezred és a királyi gárda összpontosul. Az a katonai erő tehát, amelyre a forradalom támaszkodott, meg lehetőséget redukált és a városokra koncentrált. Ez az erő nem ment át teljes egészében a felkelők kezébe. Azok a csapatok azonban, amelyek résztvettek az államcsinyben, bebizonyították, hogy alaposan fel voltak készülve a tervbe vett akciókra.

A bulgár államcsiny kalandorfilmje

... Kormányválság tört ki. Boris király nagy erőfeszítéseket tett, hogy olyan kormányt alakítson, amelyben az összes politikai pártok képviseltetik magukat. A nemzeti egység kabinetjét szerette volna megteremteni a bulgár király. Amíg azonban a bulgár politikusok apróbb kombinációkba, végnélküli tárgyalásokba merültek el, a miniszteri tárcák és képviselői mandátumok követelése körül, a Zveno-csoport vezetői a kedvező lélektani pillanatot kihasználva, oly gyors tempóban készítettek elő a rezsinváltozást, ahogyan események csak kalandor filmekben szoktak leperegni. Gergieff kiadta a rendelkezéseket a vele szövetséget katonáknak esztörtékről péntek este virradó éjszaka 12 órakor, miközben a bulgár főváros nyugodtan hajtott a le álomra a fejét, végbement az államcsiny. Az este folyamán a kaszárnyákban összpontosított csapatokat fel sorakoztatták és felvonultatták a város centrumába, ahol sorra foglalták el a stratégiai pontokat és hatóság épületeket. A modern diktatura professzorai: Trotzkij és Malaparte klasszikus puccstaktikáját alkalmazták tehát és ismételtelen bebizonyosodott, hogy a legnéhány energikus ember magához tudja ragadni a hatalmat, ha meg van hozzá a kellő bátorságuk és energiájuk. A hadsereg és a rendőrség tehetőseinek bizonyult a kis csoporttal szemben, amely gyorsan és a megfelelő hűségrel dolgozott. Míg a Szófiában polgárai ébredezni kezdtek, már meg is kapták a figyelmeztetést, hogy senki ne merészkedjék elhagyni lakását. Látványosságai helyeken és az éttermekben tartózkodó személyeket ugyancsak visszafartották. Éjjel fél 2-kor a Szófiát okupált felkelő csapatok felsorakoztak a királyi palota elé. Éjjel 2 órakor Stojeseff ezredes, Bulgária párizsi ambaséja, a lovaglás világbajnoka, aki kéthetes szabadságát töltötte Szófiában, belépett a palota udvarára és parancsot adott egyik kúrtnak, hogy fújjon riadót. Néhány perc alatt az egész ezred felsorakozott az udvaron. Stojeseff rövid beszédben közölte a katonákkal, hogy átvette a gárda vezényletét és megparancsolta, hogy hívják elő a gárda volt parancsnokát. Ezt autón hozták el a palota udvarára. Az ezred előtt Stojeseff kijelentette, hogy megvonja tőle a gárda parancsnokságát. A volt parancsnok tiltakozni próbált, mire Stojeseff kijelentette, hogy az összes tisztet az ő oldalán vannak és szükség esetén attól sem riad vissza, hogy erőszakot használjon. A másik ezredes erre eltávozott, de a palota kapujából még visszakialtotta:

ja viselni a felelősséget, Stojeseff ezredes!

Közvetlen a puccs előtt

Nem érdektelen, hogy Stojeseff ezredes éjjel egy óráig az olasz követségen volt résztvevő a szófiái követ által rendezett recepción, sőt Mussanoff-al a puccs által megbuktatott, de akkor még szolgálatban lévő miniszterelnökkel is váltott néhány barátságos szót. Egy óraker elhagyta a követségi palotát, autón hazament, frakkját tiszti uniformissal cserélte fel és a királyi palotához hajtott, hogy szófia katonai okupációjának utolsó aktusát végrehajtsa.

A királynak telefonon jelentik a puccsot

Éjjel után, amikor már egész Szófia el volt foglalva és az ellenállásnak a lehetősége is ki volt bárki részéről zárva, Gergieff és Zlateff tábormok felhívták telefonhoz Boris királyt. Közölték az uralkodóval, hogy a város az ő kezükben van, s hogy a királyi palotát katonai osztagok őrzik, miután a gárda is az ő oldalukon áll.

Hosszas tárgyalások után hajnali öt órakor a király audiencián fogadta a felkelés két vezérét, Ioana királyné az uralkodó kifejezett kívánságának megfelelően azonnal Vranara utazott a királyi pár nyári üdülőhelyére. Az uralkodó és a felkelők közötti beszélgetés drámai befolyású volt. A király energikusan tiltakozott a mód ellen, ahogyan az államcsinyt végrehajtották — de mindenesetre annyit tudott elérni, hogy az alkotmányos formákat lehetőleg tiszteletben fogják tartani. Reggel 7 órakor a király magához hívatta Mussanoff miniszterelnököt. Ez közölte az uralkodóval, hogy kormányának egyes tagjai informálva voltak a Zveno-csoport terveiről, senki sem hitte volna azonban, hogy a dolgok ilyen gyorsan bekövetkezhetnek.

A történelmi éjszaka legizgalmasabb fejezete talán nem is a királyi palotában, hanem a hadügyminisztériumban játszódott le. Egy kapitány azt a parancsot kapta a felkelők vezéréitől, hogy tartsa szemmel a hadügyminisztérium és kontrakarirozzon minden esetleges ellenállási akciót. Este tíz órakor a kapitány és néhány barátja a hadügyminisztériummal szemben lévő kávéház terraszáról figyelték az eseményeket. fél 12-kor lőhalálban érkezett meg az épület elé Vaceff hadügyminiszter, aki tudomást szerzett a kaszárnyákban történt csapatösszevonásokról és ki akarta adni a megfelelő ellenintézkedéseket. A kapitány nyomon követte a minisztert egészen annak dolgozószobájáig. Abban a pillá-

Egyéves önkéntes rejtélyes öngyilkossága

Forradalmi szervezetnek volt állítólag a tagja, mely bizonyos missziót bízott rá

Bucuresti-Bukarest, május 24. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délelőtt 11 órakor Ion Munteanu, Stefanesti községbeli önkéntes rejtélyes körülmények között öngyilkosságot követett el. Az önkéntes a bukaresti 7-es huszárezrednél teljesített katonai szolgálatot. Tegnap Botosaniába utazott és ott a szállodai szobájába bezárkózva, maroszdát vett be.

A hotel személyzete vette észre az öngyilkosságot. Munteanu Ionot reménytelen állapotban szállították kórházba. Kihallgatása még nem volt le-

hetséges és Munteanu alighanem sirba viszi öngyilkosságának titkát.

A katonai hatóságok vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy mi kergette öngyilkosságra a fiatal önkéntest. Munteanu Kisenevbe kért szabadságot ezredétől és elutazása előtt bajtársainak feltűnt a fiatal ember szórakozottsága és zavartsága. Azt hiszik, hogy Munteanu egy forradalmi szervezettől különleges megbízásokat kapott és a megbízás teljesítésének következményeitől félve, követett el öngyilkosságot.

Hétórás tiltakozó sztrájkot proklamált a fel-avivi zsidóság a kormány bevándorlási politikája ellen

Az összes üzemekben beszüntették a munkát. Az egyik tüntető csoport összeütközött a rendőrséggel és 40 személyt letartóztattak

Jeruzsálem, május 24. Megírta az Uj Kelet, hogy a kormány által megszavazott certifikát-kvóta, mely távolról sem felel meg a zsidóság szükségleteinek, nagyfokú elégedetlenséget váltott ki az egész Jisuvban. A Hisztadruth Haovdin, a zsidó munkásszervezet felhívást intézett a palesztinai zsidó lakossághoz, hogy tiltakozó gyűléseket rendezzenek a zsidó centrumokban a palesztinai kormány bevándorlási politikája ellen. A felhívásra az egész Jisuv megmozdult. A városokban és a kolóniákon egymást érik a heves tiltakozó gyűlések. Az Assafath Haniveharim, a zsidó nemzetgyűlés ülésszakán Mose Sertok, az exekutívó tagja olyan éles hangon támadta a kormányt, amintőre még nem volt példa a politikai cionizmus történetében. Nyíltan meghirdette az önvédelmi harcot az angol politika ellen. Tel-Avivban a városi tanács hívott össze

tiltakozó gyűlést, melyre 2000 ember vonult fel, a gyűlést azonban az utolsó percben meghiúsította a kormány.

A telavivi zsidóság, miután a hatóságok megakadályozták tiltakozó gyűléseiknek megtartását, 7 óras sztrájkot proklamált tegnap a kormány politikája és a munkásbevándorlás korlátozása ellen. Az összes telavivi üzemekben beszüntették a munkát. Az üzletek lehúzták redőnyüket és a tiltakozó sztrájk rányomta bélyegét az egész városra. A munkások csoportosan az utcára vonultak. Az egyik felvonuló csoportot a rendőrség fel akarta tartóztatni, mire összeütközésre került a sor. Negyven tüntetőt letartóztattak.

A telavivi sztrájknak óriási visszhangja van az egész országban és valószínű, hogy a többi városokban és kolóniákon is hasonló sztrájkmozgalom indul meg.

nek. Maniu nem védte őt nem szállhat le az eszkekedések és harcok várjuk mi ezt tőle. fenn, ott van az ő védjük magunkat, de

ag azt is, hogy az a közvetlen hívei, rö tartanak megbesz.

és Iunian visszafér. nemzeti parasztpárt

harcok folynak. ad parasztpárt az egyben vezeti a tárgyalásnyrevizió kérdésében. annal folyó tárgyalás. Nagyon valószínű, parasztpártnak ez a két pártba, hogy az egytett széles front léte két hatalmas szerve és az összes veszített nemzeti parasztpárti programot alkotják a hányai kérdésekben. A legfontosabb: korának biztosítása. A szöbőlni azokat az erőparlamentáris uton el kormányt az ország

csak néhány pártos meg még eléggé. Épa a liberális pártot, Bratiannu Györggyel. gy az ellenzékbe szöggyék készek olyan lására is, amelyek a égességét megbonthat

biznak abban, hogy idő, amikor ebben a ai élet egész vonalán áspont...

zó meg-olóniákat,

ni a kolonistákkal. egységét

a főkörmányzónak lése érdekében, mire a következőket ma

embem, hogy bárkivel a zsidó bevándorról eleget beszéltem

24. Tudvalevő, hogy ár fejlődésében jóval a bizonyos tekintetek még mindig Jaffa az állapotnak fokra irányul a kormány hogy a telaviv rendt a jaffai rendőrpörébe tartozott, rövid választani és közemi rendőrigazgató fogja helyezni. Ezt fogják követni Jaffa igazgatási egységének

usi hit-rája

adó köröket, hogy a biskópákba járó ifjú s kurzusokon képezze az egyéb zsidó szellemi csak a kongresszus ellenőrzése mellett dalegysület, amely zenei erőit egyesíti. a Hazamir első be-es eseménye lesz a

on, szálljon meg a

MPERIAL

ctoriei 49. A királyi Teljesen átalakítva árak.

SPORT

Haggibborista vívók a bukaresti országos tör- és kardvívó bajnoki versenyen

Cluj-Kolozsvár, május 24. Május 27-én és 28-án, vasárnap és hétfőn kerülnek eldöntésre Bukarestben Románia tör- és kardvívó bajnokságai. A bajnoki versenyeken, melyeken kerületenként hat-hat helyezett indulhat a Haggibbor versenyzői is részt vesznek, miután a kerületi versenyeken erre kvalifikáltak magukat. A versenyen a következő mezőny indul:

Kardban, kolozsvári kerület: Erős László Haggibbor, dr. Man Universitatea, Csipler Olimpia CFR, Holban Crisana, Roxin Crisana és Szántay Nagyvárad SE.

Kardban, bukaresti kerület: Radulescu kapitány, Slavescu főhadnagy, Von Helberg, Szatmári, Dobre és Drogeanu.

Törben, kolozsvári kerület: Weisz Imre és Herczeg Tivadar Haggibbor, Csipler Olimpia CFR és Clintoc Crisana. Az ötödik és hatodik helyre még nem jelölt a kerület.

Törben a bukaresti kerület még nem jelölte ki az indulókat. A bajnoki verseny izgalmas küzdelemnek ígérkezik, melytől tekintve a haggibborista vívók megszerezni iskolájukat és kitűnő kondícióját, jó szereplésüket várjuk.

Az Universitatea lesz a Munkásválogatot ellenfele

Cluj-Kolozsvár, május 24. A prágai munkásolimpiásra induló Román Munkásválogatot, mint megirtuk — hétfőn Kolozsváron játssza egyetlen edzőmérkőzését. Az eredeti terv az volt, hogy a munkások ellenfele Kolozsvár válogatottja lesz, a program azonban módosult, amennyiben nem Kolozsvár válogatottja, hanem az Universitatea együttese lesz a munkások hétfői ellenfele, amely tény még nagyobb érdekességet kölcsönöz a mérkőzésnek.

Az Universitatea az alábbi összeállításban játszik:

Sepsi, Ghilezan dr.—Iancovici, Stefanescu—Gajn—David, Baciu—Jonas—Ploesteanu—Orza—Sarbu.

Mi újság a futballvilág- bajnokság frontján?

Még két nap és kezdetét veszi Olaszországban a második labdarugó világbajnoki verseny. A válogatott csapatok már a mérkőzések színhelyén pihennek, hogy vasárnapra friss erőben vívhassák meg harcukat országok színeért.

Tegnap közöltük a román és csehszlovák csapatok felállításait. Ma újabb három válogatott felállítását adjuk.

Ausztria: Platzer, Cisar—Sesta, Wagner—Smistik—Gal, Zisek—Bican—Sindelar—Schall—Viertel.

Spanyolország: Zamora, Zabalo—Quencoces, Cilanen—Muguerza—Mareuletta, Ventoira—Irrarragori—Langara—Chacho—Gorostiza.

Magyarország: Háda, Futó—Sternberg, Palotás—Szücs—Lázár, Markos—Vincze—Teleki—Toldi—P. Szabó.

Sergio Ara, olasz szövetségi biztos véleménye szerint a futball világbajnoksága Ausztria, Csehszlovákia, Németország, Brazília, Magyarország és Olaszország között fog eldőlni.

A vasárnapi Tricolor—Románia nemzeti bajnoki mérkőzésen két hangszórón fogják közvetíteni a cseh-román, illetve az egyiptomi-magyar világbajnoki mérkőzést. A hangszórók a tribün két ellenkező sarkában lesznek felszerelve. A mérkőzést egyébként Balog nagyváradai bíró vezeti.

A Román-kupa elődöntőinek sorsolása Luchide főtitkár távolléte miatt elmaradt.

Elhalasztották a döntést a Barátky ügyében? A Patria szerint a május 24-i római FIFA ülésen, minthogy hosszas tárgyalás után sem tudtak dönteni a Barátky-ügyben, a kérdés további tárgyalását egy későbbi ülésre halasztották.

A nemzetközi olimpiai bizottság legközelebbi ülését 1935-ben Oslóban tartja.

KÖZGAZDASÁG

Az új vállálótörvény

(Dr. Gáspár Gyula és dr. Váradi Ödön könyvéből)

IV.

A legújabb konverziós törvény 76. §-a ekként rendelkezett: A törvény kihirdetése napján lejártaknak tekintendők azon váltók, amelyekben az I. és II. fejezet alá eső adósok szerepelnek és amelyek még nem jártak le, vagy amelyeknek lejáratát az előző törvények alapján lett meghosszabbítva.

Az előző bekezdésben körülírt váltók alapján indítható keresetek tekintetében a hitelező fel van mentve az óvás alkiszerveinek teljesítésétől és a keresetet a törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül megindíthatja a visszereseti igények érvénybentartása mellett.

A folyamatban levő váltóperek arra való tekintet nélkül, hogy az eljárás milyen szakában vannak, tovább folynak.

Az ezen perekben hozott határozatok azonban csak az I. és II. fejezet keretében hajthatók végre.

Ezen váltók tekintetében az óvás a felvételnek a korábbi lejáratok alkalmával történt elmulasztása nem von maga után jogvesztést a váltóbirtokosokra nézve, egyetlen kötelezettel, forgatóval vagy kezeléssel szemben sem és pedig függetlenül attól, hogy az adósok alá estek valamely korábbi tartozásrendező törvény rendelkezéseinek vagy sem.

A vonatkozó váltókeresetek a törvény kihirdetésétől számított 3 hónapon belül bármikor megindíthatók.

A hitelezőkkel a 74. §-ban meghatáro-

zott módon megegyezést kötött váltókötöttekkel váltói a jelen szakasz összes rendelkezései alá esnek.

Már most az új váltótörvény 109. §-a a konverziós törvénynek most említett rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezi, amennyiben kimondja, hogy azon elévülések és jogvesztések, bekövetkezése — amely abból állana elő, hogy a konverziós törvény 76. §-ában megjelölt váltókra vonatkozó keresetek az ugyanott megállapított határidőben nem adtak be — felfüggesztik a konverziós törvény alkalmazásának egész időtartamára.

Az új váltótörvény 1934 június hó 1. napján lép életbe, s ez időponttól kezdve a váltókra vonatkozó összes korábbi törvények és törvényes rendelkezések hatályon kívül helyeztetnek.

Természetes, hogy a váltókellékek és a váltói kötelezettségek összes feltételei és joghatásai, amennyiben azok az új törvény életbelépése előtt keletkeztek, a korábbi törvény rendelkezései szerint bírálандók el.

Végrehajthatósági záradékkal a korábbi törvény idején kiállított váltók is eljáthatók, de csak azon esetben, ha 1934 november 1. napja után járnak le.

Ha a korábbi törvény idején keletkezett a váltó, de az új törvény életbelépése után jár le, vagy mutatattik be fizetés végett, akkor az elfogadás és fizetés módjára, a kereseti és visszereseti jogokra, e jogok megóvására és megszü-

nésére és az erőhatalom jogi hatására az új törvény rendelkezései kiterjednek.

Azon elévülésre, amely 1934 június 1-ig még nem következett be, az új törvény miatt esetleg bekövetkezett felbeszakítása azonban a korábbi törvény szerint fog elbíráltatni.

Ha az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

(Vége.)

Megszakadtak a francia-lengyel kereskedelmi tárgyalások

Varsó, május 24. A francia-lengyel kereskedelmi tárgyalások a kontingensek kérdésében még mindig fennálló súlyos ellentétek miatt megszakadtak a francia delegáció visszautazott Párizsba. A varsói lapok a tárgyalások felbeszakításával kapcsolatban közzétett tudósításaik kommentárjaiban hangsúlyozták, hogy az eszmecserek a két ország kereskedelmi delegációi között nyolc hónapon át folytak, még nem sikerült eredményhez eljutni.

A Kolozsvári Kereskedelmi és Ipari Kamara hírei. A kolozsvári Kereskedelmi és Ipari Kamara közli az érdekeltekkel, hogy Brüsszelben megalakult a Román-Belga Kereskedelmi Ipari Kamara, mely foglalkozik egy román belga árucserével, mint a román ifjak Belgiumban való elhelyezkedésének megkönnyítésével. — A kolozsvári Kereskedelmi és Ipari Kamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy egy bukaresti cég át akarja adni, gyapjú, gyapot, műselyem fonal, svájci szőttekben, stb. képviselőt Erdély és Bánság részére. Érdeklődni lehet Kamaránknál 2. számú szobában.

TURISZTIKA

A Haggibbor Turisztikai Szakosztálya folyó hó 27-én, vasárnap autós kirándulást rendez Torockóra, turisták részére a Székelykőre. A torockószentgyörgyi vár az egész kirándulócsoporthoz megtekintendő. Indulás reggel 5 órakor a klubtól. Jelentkezni csütörtök és péntek este fél 8-tól fél 9-ig csak a Haggibbor klubban lehet, Calea Victoriei 10, első emelet.

A Haggibbor Turisztikai Szakosztálya május 27-én, vasárnap gyalogkirándulást rendez Kolozsvár környékére. Indulás reggel fél 8-kor a Haggibbor klubtól, Calea Victoriei 10. Vendégeket szívesen lát a szakosztály vezetősége.

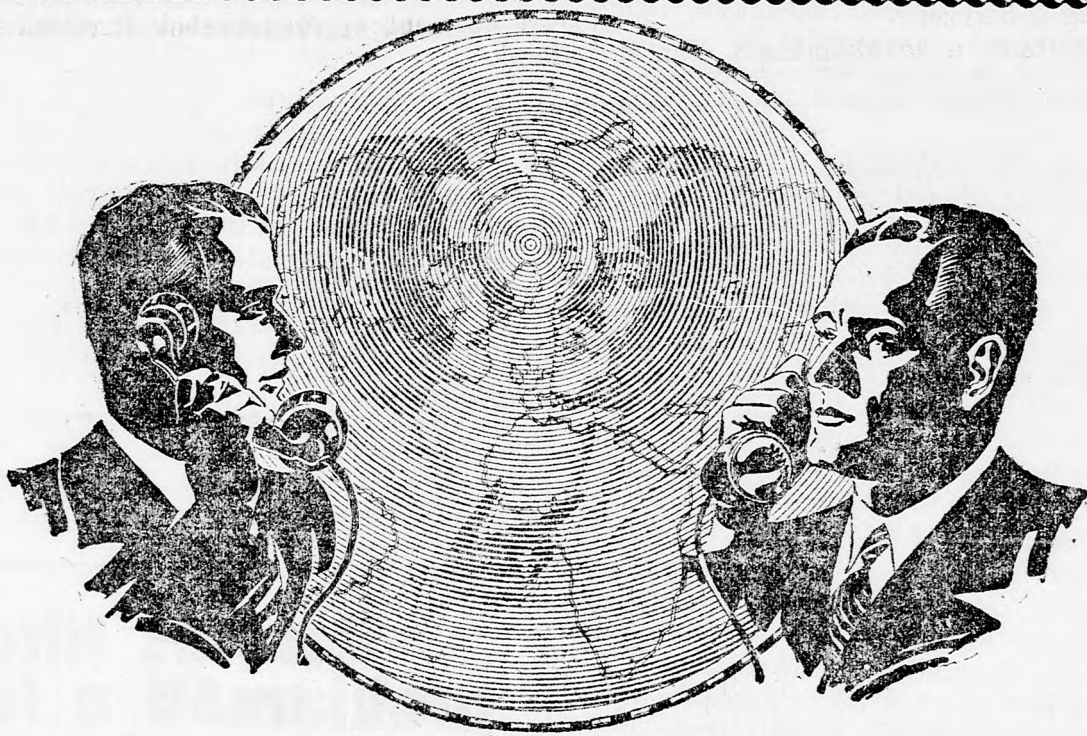
A Haggibbor Turisztikai Szakosztálya június 8, 9, 10 és 11-én négy napos kirándulást rendez a Gyilkos tóhoz Kolozsvár—Marosvásárhely—Szóvata—Gyilkostó—Borszék—Szászrégen—Kolozsvár ut. irányban. Érdeklődni és jelentkezni csak a Haggibbor klubban lehet, Calea Victoriei 10, első emelet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. S., Sanislau. A kért iskolai bizonyítványmásolat ügyében forduljon egy szabályszerűen felbélyegzett kérvénnyel a következő címhez: Direcțiunea Liceului Gh. Barițiu, Cluj. A kérvényben pontosan ki kell mutatni, melyik évben volt a szóbanforgó iskola növendéke.

TOLEDO

SZABÓ IMRE legújabb regénye. A spanyol zsidók visszatelepítése. — Egy zsidó tereádor hősi élete és halála. — Toledo a spanyol zsidóság fellegvára. Faladorregény, a könyvpiac szenzációja. Jubileumi kiadás. Ára: 100 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvostálya utján. Vidéki képviselők kerestetnek.

Személyes látogatáson kívül

A TELEFONHIVÁS a legmegfelelőbb neme az érintkezésnek

Offman és Társa volt az Ön legjobb vevője Aradon — most egyetlen üzletet sem köt Önnek. Meg szeretné magyarázni Grohmann & Lensingnek Berlinben, hogy a fizetési késedelem oka bizonyos formalitásokban rejlik és hogy Ön a pénzt egészen bizonyosan rövidesen megküldi.

Vagy egy bukaresti vevőjénél szeretné közölni, hogy annak a levélnek az oka, amelyben azonnali fizetést kér, egy hónap végi sürgős kötelezettségének az esedékessége

volt. Mindezeket az ügyeket oly könnyen tudná elintézni, ha az embereket felkeresné, velük beszélne, nekik helyzetét és nézetét megmagyarázná.

Erről azonban szó sem lehet! Tulajdonoson sok időbe és költségbe kerülne. De rendelkezésére áll a telefon — hogy legkisebb képviselőjének, hangjának, szolgája legyen.

Használja személyes közlendőire idő és pénzvesztés nélkül a telefont!

Használja a telefont!

Moszkva, május 24. A főbb kormánytagok egy részében áll a vélemény, hogy a három népközpont, Jurkin, eszterházi és Lemondása a szovjetunió...

Arról beszélt moszkvai pártmunkások, hogy a májusi pártgyűlésen a szovjetunió...

Varsó, május 24. A francia-lengyel kereskedelmi tárgyalások a kontingensek kérdésében még mindig fennálló súlyos ellentétek miatt megszakadtak a francia delegáció visszautazott Párizsba. A varsói lapok a tárgyalások felbeszakításával kapcsolatban közzétett tudósításaik kommentárjaiban hangsúlyozták, hogy az eszmecserek a két ország kereskedelmi delegációi között nyolc hónapon át folytak, még nem sikerült eredményhez eljutni.

Ha a végrehajtott reformját, akkor a létesítendő foglalkoztatásnak a felállítását és a tükrözését kormányzatának, mert Ukrajna és a Kaukázus nemzetközi törekvése...

A legújabb nagy fontosságú pontjából a gazdasági feladatok azzal a csatlakozással, amely a gazdasági reform az egy...

Magyarországban a gazdasági reform az egy...

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Az új törvény szerint rövidebb az elévülési idő, mint a korábbi törvény szerint, akkor az elévülés 1934 június 1. napjától fog kezdődni, azon eset kivételével, ha az új törvény szerint az elévülés ideje későbbben végződik be, mint a korábbi törvény szerint.

Rendszerváltozás Moszkvában

Centralizálják a Szovjet kormányzatát

Moszkva, május 24. Az 1934. év a legfőbb kormányzó állások változásainak jegyében áll Oroszországban.

Három népbiztosnak, Jakovlev gazdasági, Jurkin szovjetföldbirtok és Janson esatornázási népbiztosnak feltűnést keltő lemondása nem az utolsó változás a szovjetunió népbiztosainak tanácsában.

Arról beszélnek, hogy a legutóbbi moszkvai pártkongresszus óta sokat támadott Andrejev közlekedési népbiztos előbbutóbb szintén elhagyja a helyét. Egy idő óta Grinkó pénzügyi népbiztos helyzete is súlyosan megrendült. A kormányzó párt vezető köreiben már régóta szemrehányásokat tesznek Grinkónak, hogy nincsenek teremtő gondolatai és bürokratizmusával a szovjetállam pénzügyeit veszélyezteti.

Még további változásra is van kilátás. Ha végrehajtják a GPU sokat emlegetett reformját, akkor belügyi népbiztosságot kell létesíteni, melynek élére új embert fognak állítani. Ennek az új népbiztosságnak a felállítására Moszkvának azt a törekvését tükrözi vissza, hogy a Szovjetállam kormányzatát még erősebben centralizálják, mert Ukrajnában, Fehéroroszországban és a Kaukázusban megerősödött a nemzeti törekvések.

A vörös alkotmány reformja

A legújabb moszkvai hivatalváltozásnak nagy fontossága van, a külföld szem-pontjából. A külügyi népbiztosság kollégiumának feloszlását már régebben várták azzal az alkotmányátvitellel kapcsolatban, melyet a legutóbbi pártkongresszus határozott el. Ez az alkotmány-reform az egységes parancsoló hatalom jegyében áll, vagyis a kollégialis kormányzati rendszert ki akarják küszöbölni és minden felelősséget a hivatali főnököre akarnak hárítani.

Meglepőbb ennél a két helyettes külügyi népbiztosnak, Szokolnikovnak és Karachánnak lemondása. Szokolnikov azok közé tartozik, akik annak ellenére, hogy régebben nézetek egyáltalán nem egyeztek Stálin nézeteivel, rövid kegyvesztés után ismét nagy tisztességgel jutottak. Ennek oka az, hogy Szokolnikov pénzügyi, gazdaságpolitikai és gazdaságdipломáciai tehetsége vitán felül áll.

Mint pénzügyminiszter, ő hajtotta végre a rubel megszüldítését és később is irányadóan befolyásolta az orosz pénzügyi politikát. Mint londoni követ is elsősorban arra fordította erejét, hogy az Anglia és Oroszország között felmerült számos politikai és gazdasági összeütközést kiegyenlítse. Mint helyettes külügyi népbiztos, Szokolnikov elsősorban amerikai és távolkeleti ügyekkel foglalkozott. Ugy látszik Szokolnikov visszalépésének fő oka az volt, hogy kudarcot vallottak az amerikai Níteire irányuló orosz törekvések.

Változás a távolkeleti politikában

Karachán lemondása pontot tesz az orosz távolkeleti politikának egy már rég befejezett korszaka után. Mint pekingi követ és később mint helyettes külügyi népbiztos, Karachán döntő szerepet játszott a távolkeleti orosz politika területén s abban az időben, mikor Moszkva és Kuomintang együttműködött, a kínai politikának is legfontosabb szereplői közé tartozott.

Ez az orosz politika az elmúlt években egyik kudarcot a másik után szenvedte Japán beavatkozása következtében. Annak az orosz külpolitikának, mely mindenáron meg akar egyezni Japánnal és feltétlenül fenn akarja tartani a békét a távolkeleten — új emberekre van szüksége, akiket a mult nem terhel, úgy a távolkeleti politika területén, mint Karachánt.

Az ügyek elosztása Litvinov külügyi népbiztos és két helyettese, Kresztinszki és Sztomanyakov között, azt mutatja, hogy a távolkelet még mindig Moszkva érdeklődésének középpontjában áll.

Ugyanis Amerika, Anglia, Franciaország és Olaszország mellett Litvinov a maga számára tartotta fenn a távolkeleti kérdést is. Az, hogy Kresztinszkit bízták meg a német közeledés előkészítésével magától értetődik, minthogy Kresztinszki köztudomás szerint több, mint tíz évig szovjetkövet volt Berlinben. Az ő ügykörébe tartozik még Ausztria, Közép-Európa és a közeli kelet.

Átszoportosítás a diplomáciában

A külügyi népbiztosságban beállott változással kapcsolatban — mint a Berliner

Éles olaszellenes interpelláció hangzott el a francia parlamentben az osztrák kérdésben

Litvinow már tárgyaló Dowgalevszkiel párizsi utjáról

Párizs, május 24. A francia képviselőház külügyi bizottságának ülésén szóvá tették az olasz-magyar-osztrák szerződéseket. Nogarro képviselő szerint Franciaország nem részesítheti támogatásban az olasz elgondolást, mert bebiztosított nyert, hogy a szerződések háttérben politikai mesterkedés húzódik meg. Ausztriában a német és az olasz érdekek éles ellentétbe kerültek s ebből jó nem fog származni. Új viharok tornyosodnak a szemhatáron. Ausztriában csak látszólagosan szilárdult meg a helyzet.

A bizottság a továbbiakban elhatározza, hogy a kormánytól felvilágosításokat kér a most lefolyt olasz-francia kereskedelmi szerződés tekintetében is.

rozta, hogy a kormánytól felvilágosításokat kér a most lefolyt olasz-francia kereskedelmi szerződés tekintetében is.

Párizs, május 24. A Matin szerint még nem tudni, hogy a jelenleg Mentoneban tartózkodó Litvinov mikor készül párizsi látogatásra. Az orosz külügyi népbiztos már találkozott s tárgyaló Dowgalevszki párizsi szovjet követtel.

Revali lapjelentések szerint az orosz vörös hadsereg nagyobb tiszti küldöttsége közelebbről Moszkvából Párizsba utazik.

Jenő főherceg inkognitóban Bécsbe érkezett

Olaszország biztosítékokat kabott a restauráció elkerülésére. Gömbös nyilatkozata a Habsburg-kérdésben. Bombamerénylet Starhemberg kastélya ellen

Bécs, május 24. Jenő főherceg Svájc-ból jövet inkognitóban Innsbruckba érkezett. A főherceg továbbutazott Salzburgba. Még nem tudni, mikor érkezik Bécsbe, de lakosztálya a német lovagrend palotájában előkészítve várja érkezését. A főherceg utazását titokban akarja tartani. Emiatt volt az is, hogy az utóbbi napokban többször is terjesztették azt a hírt, hogy egyelőre nem hagyja el Bázelt.

Az osztrák legitimisták jelentős létszámú csoportja a főherceg Ausztriába történő visszatérését várja. A hatóságok meg fogják tenni a szükséges intézkedéseket abban az irányban, hogy a főherceg Bécsbe érkezése is olyan incidensmentesen menjen végbe, mint határátlépése és innsbrucki tartózkodása.

Genfben úgy hírlik, hogy Olaszország Jenő főherceg Ausztriába visszatérésevel kapcsolatban biztosítékokat kapott afelől, hogy az osztrák kormány még legitimista tagjait is vissza fogja tartani a restauráció felvetésének előkészületeitől.

A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint Gömbös miniszterelnök a külső segítségvételre való szándékát a képviselőházban

kijelentette, hogy nem akar belele-gyedni Ausztria belügyeibe, mégis azt hiszi, hogy a Habsburg-restauráció kérdése nemcsak Ausztriát érdekli, hanem nemzetközi probléma. Ugyiszin-tén — tette hozzá Gömbös — nem akarok vitába keveredni ebből az ügyből kifolyólag Titulescu és Benes urakkal. A kamara zajos tetszésnyilvánítással fogadta a miniszterelnök bejelentését. Gömbös azt is nyilvánosságra hozta, hogy a kormány öszszel be-terjeszti az elektorális reformjavaslatot.

Bécs, május 24. A nyomozóközegek azt állapították meg, hogy a braunau bombamerényleteket kommunisták terrorosztály követették el.

Tegnap Starhemberg herceg helyettes kancellár felsőausztriai, wachsenbergi kastélyának összes aolakai bombaelőzetés légnyomásában bezúzódtak. A kastély két szobájának berendezését is megrongálta a robbanás.

Bécs, május 24. A délutáni órákban érkezett jelentés szerint Jenő főherceg ma délelőtti váratlanul megérkezett az osztrák fővárosba. Érkezéséről csak a hatóságok bírtak tudomással, mert el akarták kerülni a nemzeti szocialisták esetleges Habsburg-ellenes tüntéseit

A főherceget a nyugati pályaudvaron Schönburg-Hartenstein osztrák hadügyminiszter fogadta és üdvözölte a régi közös hadsereg tisztikara nevében. A főherceg érkezésénél ott volt a pályaudvaron Habsburg Antal főherceg és felesége, Ileana főhercegné is. A bevonulási útvonalon a közönség több helyen felismerte a nyitott autóban Jenő főherceget és lelkes szimpátiatüntetést rendezett mellette.

Trachomaszérumot talált fel egy bécsi orvos

Bécs, május 24. A Neue Freie Presse jelentése szerint a bécsi állami szérumterápiai intézet egyik neves orvosának, dr. Kretschnyknak sikerült az intézet által előállított méhmembrán készítményeiből szérumpreparátumot készítenie, amellyel biztosan tudja gyógyítani a trachomát. Dr. Kretschny a szérumnak az immenin nevet adta. A bécsi állami szérumterápiai intézetben már számos szérumpreparátumot fedeztek fel, így többek között a diftéria szérumát is.

Az új szérummal kapcsolatban Grósz dr. budapesti egyetemi szemész-professzor a következő nyilatkozatot tette:

— A trachoma gyógyítására a legkülönbözőbb eljárásokat ajánlják, a bécsi módszert előbb ellenőrizni s ki kell próbálni, mielőtt véleményt lehetne mondani. Már Goethe megmondotta, hogy a kísérlet többet ér, mint az okoskodás. A hírrel szemben a kétely jogosult, hiszen a hír a diftéria szérumára hivatkozik, melyet ugyancsak a bécsi intézetben állítottak elő, holott ismeretes, hogy a diftériaellenes eljárást Roux, a párizsi Pasteur Intézet igazgatója Budapesten ismertette először s a német Behring dolgozta ki. Azt sem szabad elfeledni, hogy a trachoma lappangva terjedő krónikus betegség, mely mélyen befészkelte magát a szem szöveteibe.

— Nagyon örvendetes lenne, ha a kísérletek igazolnák a közlés optimizmusát. Magyarországon legalább 30 ezer trachomás van. Lengyelországban 400 ezer, Olaszországban 80 ezer, Egyiptomban a lakosság 90 százaléka szenved benne, Litvániában 32 százaléka, Indiában, Oroszországban, Kínában, Japánban milliókra megy a számuk. A trachomaellenes védekezést nálunk külön törvény (1886. V. tc.) irányítja s e rendszert fogadták el Poroszországban, Görögországban s más államokban.

— Annyit sikerült elérni, hogy a trachoma ma sokkal ritkábban vezet vak-ságra, mint azelőtt. Eppen most ülésezett Párizsban a trachomaellenes védekezés nemzetközi organizációja, melynek elnöke vagyok. A négy év előtt alakult szervezet feladata, hogy a trachoma okát kiküszöbölje és a védekezés módszerét megállapítsa. A szervezet 1935-ben Budapesten tartja ülését. Tartok tőle, hogy a bécsi gyógyszer nem válik be, de nagy hiba volna a kísérletezést elmulasztani. A természet-tudományok nem ismernek előítéleteket.

Ismét kényszerleszállást végeztek az Irszából Róma felé startolt amerikai óceánrepülő

London, május 24. Ponti és Sabelli olasz pilóták, akik Newyorkból Róma felé startoltak, de az ir szabaddal területén leszállásra kényszerültek, kijavították megrongálódott gépüket és utbarindultak az olasz főváros felé. A gép motorja az angliai Swaneae közelében ismét kihagyott és a pilóták a homokzátonyon újabb kényszerleszállást végeztek. A földterésnél a Leonardo de Vinci nevű óceánrepülő ismét megrongálódott.

— Törvényeimtar. Rég érzett hiányt pótol dr. Rösler Viktor most megjelent törvényeimtarára, amely az 1919. jan. 1—1934. április 15-ike között hozott törvények és rendeletek áttekinthető cimanyagát és megjelenését tartalmazza. A román nyelvű munka ára franco 120 lej. Megrendelhető az összeg beküldésével dr. Rösler Vikornál, Cluj, strada Ing. Poczj 5.

Utazzon autobuszson Oradeára!

Vitelidj Cluj-Oradea 100 lej, május 19-től 29-ig bezárólag állandóan. Bővebb felvilágosítással szolgál Clujon autobusz-állomás. Telefon 155.

DO
bb regénye,
bepítése. — Egy
és halála. —
ság fellegrára.
iac szenzációja.
100 lej. Megren-
vosztálya utján-
restertnek.

Uj színek a zsidó festészetben

Mózes Baraschnak, a 13 éves festőművésznek csernovici tárlata

Csernovic, május 24. A „Schwarzer Adler” dísztermében egy zsidó festőművész állítja ki képeit. Mózes Baraschnak hívják. Művész körökben jól ismerik már. Első tárlatát tavaly a prágai cionista kongresszuson rendezte. Képeiről a legnagyobb elragadtatás hangján emlékeztek meg a művészkritikusok a világlapokban. De különösen sokat foglalkoztak a festő személyével. Páratlan jelenség. Gyermek — és máris nagy művész. Csak Mozarthoz hasonlítható, akinek zserfije már gyermekkorában megnyilatkozott.

Barasch mindössze 13 éves, de ebben a 13 éves csodagyermekben, ugylátszik, a guzsbakótt zsidó képzőművészet év. ezredes fájdalomai törnek vulkánus erővel felszínre. A lapos vászon csak anyag, ahova ez az őszeni őstönösen vetíti mély problémáit terhes, erőteljes képeit. A vonalakon, színeken, mozdulatokon, szemeken és ráncokon át sorsok és gondolatok hatalmas dimenziójú világát enged bepillantást ez a művész. A Biblia ősforrásából — amelynek alapos

ember — aki még nem ismerhette meg az életet — ezeket az élményeket? E kérdésre maga Mózes Barasch — aki költő és gondolkodó is egyben — adja meg a feleletet egy, Robert Weltschez, a berlini Jüdische Rundschau főszerkesztőjéhez írt leveleiben: „Minden ember énjében koncentráva ott szunnyadnak a világ összes titkai és ha a szunnyadó géniusz öntudatra ébred, úgy az ember ösztönösen mindent megért. Képeimben nem a formát, hanem a lényegét keresem. A lényeg pedig: az igazság”.

Egy neves keresztény kritikus, Wladimir von Zoloziecki szenátor, fedezte fel Barascht és hívta fel rá dr. Mayer Ebner, a kitűnő zsidó publicista figyelmét. A következő levelet írta Ebnernek: „Jelen esetben nemcsak egy tehetséges festővel, hanem egy zseniális gondolkodóval is állunk szemben, aki bámulatos éleslátással tekint a lélek legmélyebb rejtelmeibe. Tegnap a kis Mózes egy magánál jóval nagyobb képet hozott, ami a frölytől törő nagy Mózeset ábrázolja. A

Mózes Barasch, a 13 éves festőművész

ismerője — mert gondolatát és gigantikus alakjait. A legtökéletesebb zsidó figurákat a nemzsidó Rembrandt festette meg; utána közvetlenül Mózes Barasch következik.

Barasch nemcsak alakjainak monumentálisával, hanem színének komor tónusával is, leginkább Rembrandra emlékeztet; bár nem sorozható semmilyen iskolába. Festésén sohasem tanult és képei kelke elementáris kibővítésének színeiben való szublimációja. Mózes, Jesája, Jeremiás, Ezekeel, a Messiás, Baal-Sem, Sabataj Zwi, Kidusch Hasem című képei mind új megnyilatkozásként hatnak és mindegyiket a komorság és elmélyedés jellemzi. Képeit sajátos zölds szín hatja át, az aranyárgától a vérvörösig vonuló gazdag variációban: mintha ecsetét a nap aranyának és a vér tüzeinek keverékébe mártaná. Ima című kompozíciójában az öreg alakot a bensőséges meggyőződés, míg a mögötte levő ifjú makacs vonásait a kétkedés jellemzi. Az alkotások gondolatgazdag-ága előtt döbbenéssel állunk meg: honnan veszi ez a gyermek-

nagy vezér arcáról mélységes elkeseredés, alakjáról pedig erő és határozottság sugárzik, amely egyrészt félelmet, másrészt csodálatot ébreszt. Színeinek gazdagsága és érdősége, harmónikus egyensége folynak. Tekintse meg ezt a Mózes! A képzőművészetben szegény zsidóság legnagyobb mulasztásának tekintem, ha ezen zseniális gyermekeket nem küldik ki a nagyvilágba, hogy tapasztaljon és tanuljon. Tegyen meg minden lehetőt, hogy az Ön nepe ezen fenomenális tehetség által absztraktív színeiben való tölmécsát nyerte. Egyengesse egy zseninek az utját: ismer-e nagyobb ember feladatát? Különösen ma, amikor a vak fajgyűlölet gátolja a zsidóságot szellemiségének legjobb megnyilatkozásában”.

Dr. Ebner lapjában egy pompás cikk keretében többek között ezeket írja Baraschról: „A világ vakásgal van sújtva! Az utszélen fekszik egy drágakő és nem akad segítőkész, aki e gyémántot megcsiszoltassa és az őt illető aranykeretbe foglalja. Hiszek Mózes Barasch jövőjében —

de hol akad egy mecénás, aki átsegíti a jelenen?”

A zsidóság feladata őt népünk nagy festőjévé nevelni. Erec Jiszráélbe kell őt mindenáron kijuttatni, hogy magába szívja az ősujuhon virágzásának lüktető ritmusát, szímet és illatát.

H. Chilevicz.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Ihász-Fekete operett társulat vendégjátéka

Pénteken este másodszor játssza Ihász Aladár a Nyitott ablak főszerepét a Magyar Színházban. Aki még nem nevetett minden gondot és bajt feledve, az jöjjön péntek este a színházba és nézze meg a Nyitott ablak című operettet és Ihász Aladárt. Bál a Savoyban operette világvisiker után most Kolozsváron is világsikeri siker kíséri majd az előadást. Bál a Savoyban nagy zenei apparátusát Csányi karmester készítette elő. Bál a Savoyban Ihász Aladár játssza a török figurát. Bál a Savoyban női főszerepét Szabó Ica, Kőszegi Margit, Hegyesi Ica játsszák. Bál a Savoyban operette az ideai szezon nagy slágere. Bál a Savoyban remek, mulatságos, gyönyörű zenéjű operette. Vasárnap este Rip van Winkle elbűvölő zenéjű vígopera szerepel a Munkás szakszervezetek országos Dalos ünnepélye alkalmával a Szakszervezeti dalárda közreműködésével a színház műsorán. Ünnepi előadások. Erre az előadásra a pénztár csak mérsékelt számú jegyeket árúsít, mert a dalárda és a sport ünnepély részvevői hátszáz jegyet lefoglaltak maguknak. Aki mégis látni akarja a nagyszabású opera előadását az siessen a pénztárhoz és jegyeztesse elő a jegyeit. Vasárnap és hétfőn az ünnepek alatt 3, 6, és 9 óraor kezdődnek az előadások. Jöelöre figyelmeztetjük Kolozsvár közönségét, hogy az előadások pontosan kezdődnek.

Tapsony Endre néven új drámai szerző jelentkezik a kolozsvári Magyar Színházban Ihász-Fekete előadásainak sorozatában. A jövő héten esütörtökön „A fattyu” című színjátékának lesz az ünnepi bemutató előadása, amelynek Tapsony Endre sülelmedi református lelkes a szerzője. Ezzel a darabbal új író indul Erdélyből a nagyvilág meghódítására. A színház Fekete Mihály vezetésével már megkezdte a próbákat. Í szerző is megérkezett Kolozsvárra, hogy vele együtt készüljön a színház a nagyjelentőségű eseményre. Tapsony Endre darabja után a Sárga lilium operette lesz Kolozsvár szennzációja.

Elena Colonel Antonu, az ismert kiváló művész nő képiállítást a vörmegeház üvegtermében május hó 26-án, szombaton este fél 9 óraor nyitja meg hangversenyyel egybekötve. A hangverseny a díszteremben lesz.

HETI MŰSOR:

Péntek, 25-én este fél 9 óraor: Nyitott ablak. Operett. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Szombat, 26-án este 9 óraor: Bál a Savoyban. Operett. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap, 27-én d. u. 3 óraor: Cigány. primás. Operett. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap, 27-én d. u. 6 óraor: Bál a Savoyban. Operett. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap, 27-én este 9 óraor: Ripp van Winkle. Nagy operett.

Hétfő, 28-án d. u. 3 óraor: Tessék beszélni. Revü-operett. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Hétfő, 28-án d. u. 6 óraor: Bál a Savoyban. Operett. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Hétfő, 28-án este 9 óraor: Ripp van Winkle. Nagyoperett.

ERANIA-MOZGO MŰSORA

Péntek 3, 5, 7 és 9 óraor:

Szombat 3, 5, 7 és 9 óraor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 óraor:

Sanghai fogoly. Rendkívül izgalmas fűm, eredeti felvételekkel. Főszerepekben: Richard Dix és Gwilda André.

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Szombat, vasárnap nagy premier: Joan Crawford vetélytársnőjének világfilmje: Egy gyenge pillanat. Fűsz.: Carole Lombard. A szerelem, nők, elegancia filmremeke. Vasárnap délelőtt 11-kor nagy matiné.

AZ OPERA MOZGO MŰSORA:

Keddj kezdettel premier: A szenvedély. A szerelem és izgalom filmje. Főszerepekben: Olive Brook és Evelyn Brent. Jön premier: A hazajáró mult. Főszerepekben: Sylvia Sidney és Georg Raft

SELECT-MOZGO MŰSORA

Péntek 3, 5, 7 és 9 óraor: Szombat 3, 5, 7 és 9 óraor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 óraor: Az urinó. Mélyen megrendítő film, főszerepekben: Irene Dunne, Lionel Atwill és Phillips Homes.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyeseri kőalésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírási díj 10 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak úgy tevélszítunk, ha portóbélyeg mellékeve van.

Használt tolosulyos mérleget 500 kg-ig keresünk sürgösen. Fényes, Str. Paris 38.

Jömeneteli textilüzlet 300 ezer lej értékű áruaktárral azonnal átadó, esetleg házzal együtt eladó. Cim a kiadóban.

Gyárüzemhez 250.000 lejell társajt keresek. Leveleket „Kötöttáru” jellegre a kiadóba kérek.

Köser vegetárius koszt f. hó 15-től ismét kapható a Familia köser vegetárius étteremben Unió u. 10., hátul az udvarban, ahol Schwartz Ignáé az udvarban, ahol Schwartz Ignáé a vezetése alatt az élmert elsőrendű konyha áll a közönség rendelkezésére. Figyelmes, szolid kiszolgálás, mérsékelt árak. Abona, előjegyzéseket már elfogad.

Belvárosban levő ház, biztos jövedelmű üzemmelleleson eladó. Cim a kiadóban.

Kétszobás komfortos lakás kiadó Reg. Ferdinand 133.

Feljéltlen urisaládnál keresek teljes ellátást zongorahasználattal fiatal leány részére. „Zene” jellegre a kiadóba.

Használt jókarban levő Röntgen-t keresek megvételre. Cim Frank Emil, Reghin.

Kétfűgyas butorozott szobát kerhasználatlaltal egy hónapra keresek azonnalra a Majális és Görögtemplom uccák tetején vagy Donáth ut jobboldali részén: Fischer üvegüzlet, Cluj.

Több évi gyakorlattal bíró perfect német-román-magyar levelező (nő) küldje ajánlatát a kiadóba. „Tökéletes” jellegre.

Kétszobás komfortos lakás új házban, azonnal kiadó. Cal. Traian (v. Árpád u) 9. szám.

Jégszekerény eladó, értekezhetni déiben 2-3. Grün, Reg. Ferdinand 74.

Különbejárati kicsi butorozott szobát, fürdőszobahasználattal keres június 1-re trileány. Esetleg lakótársnőnek is elmenne. Ajánlatokat „Központ” jellegre a kiadóba kéretnék.

Alig használt német gyártmányú gázfűtésű kávépörkölő és egy nagy villamos National pénztár jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Az Athenaeum 60 lejes regényeinek legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”. A háboru utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botesinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az ősszeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett, utánvétell.

A Jüdische Rundschau

Németország nagy, kétszer hetenként megjelenő zsidó lapja, amely a zsidó élet minden megnyilatkozásáról kimerítően informálja olvasóit. A

Jüdische Rundschau

Németországi cionista mozgalom lapja. A

Jüdische Rundschau

kétszer hetenként jelenik meg és előfizetési ára negyedévenként Lei 180. Romániából az előfizetési díjak Banca de Credit Român Cernauti címre küldendők

A Zsidó Párt

Str. Gen. Filipes

Inspek 25.én. pénteken

— Katasztrófa. Hongkong tartományban 12 falut temetve tonnányi föld elrölyöt is, száznál fel. A hegyeszes felés keletkezett.

— Tűz egyenél jelentik: tűz ütött ki az ősszeg faraktárgyárat.

— Kétévi barátinót. Ne Paul város (Mih) tegnap kétév pénzbüntetésre John Dillinger nőjét és dr. Maymert menedéket doktort pedig megszűsítette Dilling

A labdarugás: tük: Feldkirchen több gyermek egy futballozot. A lab és egymásután anyja bemászott, egyikük elkábult, ges gázok kövél gázmaszkos szab

— Kolozsvári pestj tornászvil mindenki f. hó 5 óraor az unitá ahol a KKASE tornaversenyt remátus Leányzóv tornászknőnek re a tornászvilágba a világ bajnokság kal. Tekintettel jövedelme a csapmgy, az egyesü ember pártfogása és 10 lej.

— Aki früss és el akarja kéri a széke, emészté folyton fájjon a mindenféle patt két egyszer-kéts pohár természete rivízet.

— Irodalmi Medgyesen aprmellelt rendezte cionist szervezet elvel az első irodlyen Lewinsohn: gényét tárgyalta mig a védelmet gatók képviselték a vádhoz több tén. A törvény hozot.

— Isentisztele uti nagyteplon tisztelet este 8 előti muszaf iste óraor kezdődik. állandó új énekk

— Munkás egész Románia den helységeből, dák, zenekarok sportolók jelenne szabásu ünnepe Magyar Színház díszelőadás keret Winkle című hat ünnepepünk délelőtt lesz a M sárnap esti d árai: 20, 30 és 15 és 25 lej. Jég a Munkás Ujsa Memorandum 2 lődésre való tekorlátolt számba tos, hogy minö gondoskodjon. munkásválogató vári Universitat és gazdag sport

MUSORA:
gy premier:
vetélytársnőjének
gyenge pillanat.

MUSORA:
er: A szenvedély.
lom filmje. Főszere:
Brook és Evelyn

aró mult. Főszere:
ney és Georg Raft

MUSORA
rakor:
rakor:
megrendítő film,
ene Dunne, Lionel
Homes.

RÓ
PÉSEK

szó 3 lej, vana-
ckisebb apró híre-
sőknek 10 százalék
téseket díja előre
et csak egy taváb-
eg mellékelve van

márteget 500 kg.-ig
nyes, Str. Paris 38.

let 300 ezer lej ér-
nial átadó, esetleg
im a kiadóban.

o) kéjjel társat ke-
tőtáru" jellegre a

szf f. hó 15-től is-
ia kóser vegetárius
0., hátul az udvar.
Ignácné vezetése
rendű konyha áll a
ere. Figyelemes, szo-
skelt árak. Abona.
fogad.

ház, biztos jövedel-
eladó. Cim a kiadó-

os lakás kiadó Reg-

nál keresek teljes
fátal fiatal leány
ne a kiadóba.

levő Röntgen-t ke-
m Frank Emil, Re-

tt szobát kerthasz-
keresek azonnalra
plom úccak tetején
boldalú részén: Pi-

tal bíró perfekt né-
velező (nő) küldje
"Tokéletes" jellegre.

os lakás új házban,
raian (v. Árpád u.)

értekezhetni dében
dinand 74.

butorozott szobát,
l keres június 1-re
otársnőnek is elmen-
pont" jellegre a ki-

et gyártmányu gáz-
s egy nagy villamos
ányosan eladó. Cim

lejes regényeinek
estley: "A nap hőse".
rol irodalom legnép-
erző s legmulatságo-
legmáibb alkotása es
ta hőse és a szépség-
ikere lesz, kell hogy
zható az Uj Kelet
s összeg és portókölt
s beküldése mellett

HIREK

A Zsidó Párt jogvédő irodája:

Str. Gen. Filipescu (Szentlélek u.) 1/a.

Inspekciós ügyvéd:
25.én. pénteken: Dr. Szentiványi Leó.

Katasztrófális hegycsuszamlás Kiná
ban. Hongkongból jelentik: Kwangtung
tartományban összeomlott a Kaiman hegy
12 falut temetve maga alá. A több ezer
tonnányi föld eltérítette a közelben levő
folyót is, száznál több birkát fordítva
fel. A hegycsuszamlás után hatalmas víz-
ésés keletkezett a hegyek között.

Tűz egy német kikötőben. Bremen-
ből jelentik: Wassermünde kikötőben
tűz ütött ki, amely megsemmisítette az
összes faraktárakat, több hajót és egy
gyárat.

Kétévi börtönre ítélték Dillinger
barátnőjét. Newyorkból jelentik: San-
Paul város (Minnesota) törvényszéke a
tegnap kétévi börtönre és 2000 dollár
pénzbüntetésre ítélte Evelyn Frechetet,
John Dillinger gangster hírhejt barát-
nőjét és dr. Mayt. Előbbi azért ítélték el,
mert menedéket adott a banditának, a
doktor pedig mert orvosi segélyben ré-
szesítette Dillingert.

Labdarugás áldozatai. Bécsből jelen-
tik: Feldkirchen községben (Karinthia)
több gyermek egy sárcsatorna közelében
futballozott. A labda beesett a csatornába
és egymásután négy gyermek és egyiknek
anyja bemászott, hogy kiszedje. Mind-
egyikük elkabult a csatornában levő mér-
ges gázok következtében és később egy
gázmaszkos szabó holtan huzta ki őket.

Kolozsvárt is megnézheti a buda-
pesti tornászvilágbajnokságok száma:
mindenki f. hó 27-én, vasárnap délután
5 órakor az unitárius kollégium udvarán,
ahol a KKASE nagyszabású bemutató
tornaversenyt rendez a beszerzei Reform-
átus Leányzövetség tornászainak és
tornász nőinek részvételével, bemutátván
a tornászvilágbajnokságok gyakorlatait,
a világbajnokságokon résztvevő csapatok-
kal. Tekintettel arra, hogy az ünnepély
jövédalma a csapat kiutazási költségeire
megy, az egyesület minden tornászteret
ember pártfogását kéri. Beléptidő: 30, 20
és 10 lej.

Aki friss és egészséges akar lenni
és el akarja kerülni, hogy kemény legyen
a széke, emésztése meg legyen zavarva,
folyton fájjon a feje és bőre tele legyen
mindenféle pattanással, az ígyék heten-
két egyszer kétszer reggelizés előtt egy
pohár természetes „Ferenc József” kese-
rűvizet.

Irodalmi törvényszék Medgyesen.
Medgyesen április 15-én zsfolt terem
mellett rendezte meg az ottani Noar Ha-
cioni szervezet dr. Havas Jenő elnökleté-
vel az első irodalmi törvényszéket, ame-
lyen Lewinsohn: Az örök sziget című re-
gényét tárgyalták. A vádat Nussbaum,
míg a védelmet Fischhof egyetemi hall-
gatók képviselték Ugy a védelemhez, mint
a vádhoz több értékes hozzászólás tört-
ént. A törvényszék felmentő ítéletet
hozott.

Isentisztelet. A Regele Ferdinand
uti nagytemplomban a péntekesti Isten-
isztelet este 8 órakor, a szombat dél-
előli muszaf isentisztelet pedig d. e. 10
órákor kezdődik. Az Isentiszteleteken az
állandó új énekkar működik közre.

Munkás dalosünnepélyre készül
egész Románia dolgozó társadalma. Min-
den helységről, minden városból dalár-
dák, zenekarok és kiadósítók, valamint
sportolók jelennek meg a kolozsvári nagy
szabású ünnepélyen. Vasárnap este a
Magyar Színház a vendégek tiszteletére
diszeloadás keretében adja elő a Ripp van
Winkle című hatalmas operettet. A dalos-
ünnepély pünkösd másodnapján, hétfőn
délelőtt lesz a Magyar Színházban. A va-
sárnap esti diszeloadásra szóló jegyek
árjai: 20, 30 és 40 lej. A dalosünnepélyre
15 és 25 lej. Jegyek elővételben kaphatók
a Munkás Újság kiadóhivatalában, Str.
Memorandului 21. Az óriási nagy érdek-
lődsre való tekintettel jegyek már csak
korlátozott számban kaphatók, ezért kívána-
tos, hogy mindenki a jegyéről idejében
gondoskodjon. Hétfőn délután Románia
munkásvalogatottja mérközlik a kolozs-
vári Universiteaival, egy hatalmas, nagy
és gazdag sportprogram keretében.

Akinek gyakran fáj a gyomra, bél-
működése renyhe, mája duzzadt, emészté-
se gyengült, nyelve fehérsárga, étvágya
megcsappant, annak a természetes
„Ferenc József” keserűviz csakhamar sza-
bályozza a székletét, rendbehozza az
emésztést, élénkíti a vérkeringést és jó
közérzetet teremt.

Május végén hirdet ítéletet a tör-
vényszék a dinárhamisítási ügyben. Az
ősz folyamán felfedezett nagyszabású
dinárhamisítás ügyben, amelyről az Uj
Kelet beszámolt annak idején, tegnap
tartott tárgyalást a törvényszék. A tár-
gyalás folyamán vitásá vált a vád alá
helyezettek közül Kiss Sándor bűnössége.
Kiss ugyanis a hamis dinárt Magyar-
országban hozta forgalomba. Muntean dr.
védő kifejtette a bíróság előtt, hogy ha-
sonló esetre nincsen paragrafus sem a
regáti, sem az erdélyi büntetőtörvény-
könyvben, ha az illető ezenfelül még ide-
gen állampolgár is. Ezen az elapon kérte
a vád eljétsét. A bíróság ezután május
29-re halasztotta az ítélet kihirdetését.

„MERA” autobuszváltat 1934 má-
jus 26—29-ig terjedő időre a menetdíjak-
kat lényegesen csökkenté a vállalat ösz-
szes vonalain. Bővebb felvilágosítások
szerezhetők a vállalat jegyirodájánál:
Cluj, telefon 155 és 333, Satu-Mare, te-
lefon 99, Baia-Mare, telefon 66, Simleu-
Silvaniei, telefon 66.

Nagy Palesztina-est Marosvásárhe-
lyen. A marosvásárhelyi cionista helyi-
csoport folyó hó 16-án nagy Palesztina-
estet tartott Kohn Mártonné a KKL mar-
osvásárhelyi körzeti elnök, dr. Gelber
KH delegátus közreműködésével. A pa-
lesztinai utjáról a napokban hazaérkezett
Kohn Mártonné „Gyakorlati beszámoló
palesztinai utamról” című előadásában
rámutatott azokra a lehetőségekre, melye-
ket Palesztina nyújt az ott letelepülni
akarók számára s gyakorlati tanácsokat
adott ez irányban. A nagyszerű előadást
megkapó személyes impresszióval egészít-
tette ki és méltatta a Nemzeti Alapok
jelentőségét. Dr. Gelber professzor „Pa-
lesztina gazdasági lehetőségei”-ről tartott
nagyszabású előadást. Adatszerűen illusz-
trálta az országépítés fejlődését és hang-
súlyozta, hogy az igazi jövőjé Palesz-
tina nem lehet másként megalapozni,
mint az alapok, a KKL és a KH fokozot-
tabb támogatásával.

Szászrégeni hírek. Folyó hó 11-én a
városi szálloda télikertjében nagyszabá-
sú Keren Házszod mitinget rendezett a
szászrégeni Wizo, melynek keretében
Weinberger Nándorné tartott nagyszabá-
sú előadást Palesztináról és az ország-
építés grandiózus fejlődéséről. Az előadás
hatása alatt a szászrégeni Keren Ház-
szod kampány is a legszebb siker jegyé-
ben zajlott le. Az akciót Grün Béláné
Wizo elnökő segítségével vezette Wein-
berger Nándorné. Most folyik Szászre-
genben a Sétel-akció is, melyet a Wizo
és az ifjúsági szervezetek végeznek igen
eredményesen. Ugyanoksz szép eredmé-
nyekkel folyik a KKL-munka is. Elénk
tevékenységet fejt ki Szászrégenben az
Avoda-klub. Folyó hó 27-én, szombat este
nagy vitaestély lesz a klub helyiségé-
ben a zsidó ifjúság szociális és ezzel
kapcsolatos szexuális kérdéseiről. A prob-
lémát dr. Weisz H. Mendel, dr. Balajt
Ernő orvosok és Frank Emil fogják is-
mertetni társadalomtudományi szempont-
ból. Az estély iránt széleskörű érdeklő-
dés nyilvánul meg. A szászrégeni keres-
kedelmi Társulat felkérésére folyó hó 22-
én dr. Kornkoffer Vilmos előadást tar-
tott a társulat keretében a konverzióról
és adótörvényről. Az előadást nagyszá-
mu közönség hallgatta végig. A hallga-
tóság sorában foglalt helyet Caprucian
marosvásárhelyi iparkamarai elnök is,
aki az előadás után lendületes szavakban
fejte ki a kereskedők és iparosok ösz-
szetartásának szükségességét. Felhívta a
kereskedőket és iparosokat, hogy tartoz-
zanak minden politikától és különö-
sen azoktól a szélsőségektől, amelyek fele-
kezeti és fajgyűlöletet szítanak. Felszó-
laltak még Hügel Lajos elnök és Fixel
Vilmos alelnök.

Megalakult a Zsidó Párt bukaresti
jogvédő irodája. Bukarestből jelentik: T.
Rozenthal és Nelu Schiffer ügyvédek
kezdeményezésére Bukarestben megal-
akult a Zsidó Párt jogvédő irodája, a
mely díjtalanul áll mindazoknak a ren-
delkezésére, akik a Zsidó Párt helyi ta-
gozatainak ajánlatával fordulnak az iro-
dához bármilyen jogi, állampolgársági,
vagy intervenciós ügyben. Hasonló jog-
védő irodák állanak a zsidóság rendelkezé-
sére az ország többi városaiban is. A
felek levélben is fordulhatnak a párt bu-
karesti jogvédő irodájához (Bucuresti,
Str. Oltenu 34.) egyidejűleg pedig 100
lejt kell beküldeniük postautalvánnyal a
készletsegek fedezésére.

A mandzsu levélbélyegeket nem is-
meri el a kínai posta. Nankingból jelen-
tik: A kínai posta bojkottálja Mandzsu-
ria postahivatalait, nem ismeri el az ezek
által elindított levelek bélyegeit és bünté-
tési portót vet ki a levelekre. Ugyan-
gy tesz az egész nemzetközi levélposta.
A Mandzsuriaiban címzett leveleket nem
mint eddig Szibéria, hanem Japán köz-
vetíti. Ujabbán Kina az Európába cím-
zett leveleket csak akkor továbbítja, ha a
feladók feltüntetik, hogy a Suezet át
való továbbítást kívánják.

Az új ausztriai népszámlálás ered-
ménye. Bécsből jelentik: Az osztrák nép-
számlálás ideiglenes eredményei szerint
Ausztria lakossága kerek számban hat és
háromnegyed millió, vagyis egynegyed
millióval több, mint 1923-ban.

Rövid hírek mindenünnen. Berlinből
jelentik: A német birodalmi bank érefe-
dezte 161 millió márká értékű. A bank-
jegyeknek fedezetétől szolgáló aranyér-
ték a forgalomban lévő bankjegyek ér-
tékének mindössze 48 százaléka. — XI.
Pius pápa tegnap autón a Castel Gandol
fo kastélyba utazott s délután visszatért
a Vatikánba. A Szentatya a nyár folya-
mán huzamosabb időt fog tölteni Castel
Gandolfban. — Kattowitzban Pless her-
ceg kitöltötte háromhetes szabadságveszté-
s büntetését s ma szabadlábra került.
A német származású főurat amiatt ítélték
el, mert egyik üzemben titokban és kor-
mánytilalom ellenére külföldi szakmunká-
sokat alkalmazott. — Belgrádban cá-
folják a dinár leértékelésének tervéről
külföldön terjesztett alaptalan híreket. —
A francia kormány megengedte, hogy a
magyar dohányjövődék bizonyos cikkeket
rendszeresen árusíthasson. — A legutóbbi
népszámlálás adatai szerint Berlin lakos-
sága 4 millió 212 ezer. Egy év alatt a
csökkenés 53 ezer lélek. — Cáfolják azt a
hírt, hogy Alfonz spanyol exkirály a
spanyol monarchistákhoz intézett levél-
ben lemondott volna trónigényéről.

Gretna Green Lengyelországban.
Varsóból jelentik: Kattovitzban letartó-
ztattak egy Kostroz nevű ember, aki a
gretnagreeni kovács mintájára boldog-
boldoglatlant összeadott, ha csak megfizet-
ték a busás taksát. Seregestől keresték
fel a lengyel közeposztályból. Kostroz azt
mondotta a házassalándóknak, hogy ő va-
lamikor lelkes volt. Természetesen kész
volt a lelkes úr arra is, hogy elválassza
azokat, akik a házassalándókat már megunták.
A forgalom oly nagy volt, hogy irodát
kellett fenntartania, amelyben titkára
fogadta a feleket. A titkár is letartó-
ztatták és egyben a törvénytelenül össze-
adott és elválasztott ügyfelek ellen nyom-
ozást indítottak meg.

Szobafestőt?
Csak Gratz-ot!
Telefon 7-49

Str. Memorandului 20.
Str. Filipescu 15.
Str. Saguna 16.
Féregirtás biztos hatással

Megjelen!
Rettenetes Adolf
tragikomikus éposza, illedelmes jambusokban, kellemetes rövidséggel, melyben
megvagydon énekelve a braunauj mázolólegény csodálatos pályafutása — a létra
alsó fokától a kancellári székig.
Zsidóknak föltöttebb javallva írta:
Salamon László
Egyszerre fog sirni és nevetni rajta!
Azonnal rendelje meg az Uj Kelet könyvosztálya utján. Ára 20 lej és portó.

NAPRÓL NAPRA

Az egyik olasz filmgyárban most
kezdtek meg egy Tolsztoj Leó életéről
szóló film felvételeit. Nevezetessége,
hogy a nagyorosz író személyesen sze-
repel, sőt beszél benne. Ez úgy lehetsé-
ges, hogy 1905-ben a film gyermekko-
rában, egy olasz társaság elküldte ope-
ratőrijét Jasznaia Poljanába és felvet-
te Tolsztoj Leót munka közben és most
a régi film egyes jeleneteit beiktatja
a társaság a készülő új Tolsztoj-film-
be, amelynek szcenáriumát a Rómá-
ban élő Tolsztoj Tatjana írta. Tolsztoj
a filmben úgy szólalhat meg, hogy a
francia Pathé-gyár annakidején fel-
vette grammofonlemezre Leo Nikolaje-
vics hangját. A hang persze csak el-
mosódottan suttog a lemezről, de egy
új eljárással sikerült felerősíteni.

A film általában nem él tovább 18
hónapnál. Akkor meghal a kép, csak a
filmszalag marad meg. A filmszalag-
ban sok ezüst van, először is ezt von-
ják ki belőle vegyi úton. Azután ösz-
szepressélik a filmet, kitisztítják és el-
adják, mint nyersanyagot a fésűgyár-
rának.

Szergej Vaszilenko orosz zeneszerző
szimfonikus költeményt ír a Cseljusz-
kin hajótöröttjeinek megmentéséről. A
zeneszerző így nyilatkozott különös
művéről: „Művem először a háborgó
óceánt írja le, mely meg akarja sem-
misíteni a kis emberi csoportot; de az
után az emberek urrá lesznek az elsza-
badult elemeken. Sokat jártam fiatal
koromban a Jeges-tengeren és most
ezeket az ifjúkori emlékeimet fogom
felhasználni.

Amerikai jelentés szerint Madame
Piccard, a híres belga tanár felesége,
léggömbvezető vizsgára készül. Már
többször felszállott, egy ízben tizenkét
óra hosszat tartózkodott egyfolytában
a levegőben. Madame Piccard azért
tanulja a léggömbvezetést, mert legkö-
zelebbi felszállása alkalmával ő akar-
ja férje léggömbjét a sztratoszférába
vezetni.

Az infláció ideje óta visszavonuli
Castiglioni bankár azzal a tervvel fog-
lalkozik, hogy az osztrák filmgyártás
hitelezésének megoldására pénzinté-
zetet alapít. A lapok a tervvel kapoco-
latban rámutatnak arra, hogy az osztrák
filmgyártás talpra segítése igen
rentabilis üzletnek látszik, mert a né-
metországi filmek iránt — nem is min-
dig burkoltan elhelyezett politikai ten-
denciájuk miatt — világszerte lehűlt
az érdeklődés. Bécsben nem tartják ki
zártnak, hogy a tervbe az államkincs-
tár is bekapcsolódik.

Párizs polgármestere Konstanca
ban. Bukarestből jelentik: Holnap
reggel érkezik Konstancaba Fiquet,
Párizs város polgármestere, két városi
tanácsos kíséretében. Ebből az alka-
lomból a fővárosi polgármesteri hiva-
tal díszes fogadtatást és különlegesen
ünnepélyes programot készít elő a
vendégek tiszteletére.

Visszahívák Csinesuk berlini szov-
jetkövetet. Párizsból jelentik: A Paris
Soir szerint a jelenleg Karlsbadban
üldülő Csinesuk berlini szovjetkövetet
kormány visszahívta. Csinesuk június
folyamán hagyja el a német birodalmi
fővárost s tér vissza Moszkvába. Utóda
Berlinben a szovjetkövettség élén Szurics
lesz, aki már megkapta az agrément-t a
német birodalmi kormánytól s aki július
közepén érkezik Berlinbe, hogy átvégye
új hivatalát.

a legjobb
védő fertőző
betegségek
ellen

UJ KELET *Legújabb hírek*

Vilmos excsászár lelkiileg teljesen összeroppant

Amsterdam, május 24. Hohenzollern Vilmos már hónapok óta betegkedik. Nem volt fekvő beteg, de néha napokon, sőt heteken át nem hagyta el szobáját. Környezete azt hiszi, hogy a császár lelki összeroppanáson esett át különösen azóta, amióta a német kormány feloszlatta azokat a szervezeteit, amelyeknek még 1934-ben is Hohenzollern Vilmos volt a fővédnöke. Az excsászár lemondott kedvence szóra, közásáról is. Tavasz óta vendégeket is alig fogadott, sőt nem tartották meg április második felében a szokásos családi tanácskozást sem. A császár állandó gyengélkedése, hír szerint, súlyosabb természetű betegséggé változott át, ami Doornban nagy riadalmat keltett. A német extrónörök, Cecilia hercegnő, valamint Luiza hercegnő, a császár első házasságának egyetlen leánygyermek, már utban van Doorn felé.

Megkezdődött Anglia légi fegyverkezésének előkészítése

London, május 24. Megkezdődött Anglia légi fegyverkezésének előkészítése. A gyáraknak a kormány kiadta az új hadirepülőgépek építésére szóló megbízásokat. Az új gépek első csoportját az ősz folyamán fogják átvenni. Közlebről nagy arányokban megindul a pilótakiképzés is. Egyidejűleg György király új, könnyű tank zászlóalj alakítását hagyta jóvá. Ez bevezetője a tankhadtestek átszervezésének és továbbfejlesztésének.

Ezzel kapcsolatban jelentik Genfből, hogy angol és olasz részről az utolsó próbálkozások folynak a leszerelési konferencia csődjének elkerülése érdekében.

Brüsszeli jelentés szerint Hymans belga külügyminiszter a belga minisztertanács esztörtéki ülésén beszámolt londoni kormányfőiakkal folytatott leszerelési tárgyalásairól.

Trockij hűségnyilatkozatot tett Sztalinnak?

Párizs, május 24. Litvinov orosz külügyi népbiztos montenói tartózkodását a legnagyobb titokzatoság veszi körül. A párizsi szovjetnagykövetség erélyesen cáfolja azokat a lapjelentéseket, hogy Litvinov azért ment Montoneba, mert találkozni akart Trockijjal. A párizsi lapok legutóbb azt írták, hogy Trockij behódolt Sztalinnak és a montenói találkozás alkalmából felkérte Litvinovot tolmácsolja Sztalin hűségnyilatkozatát. A párizsi orosz nagykövetség közlése szerint Litvinov Montoneban csak Dovgalevszkij párizsi szovjet nagykövettel találkozott, akivel „különböző kérdésekről” tárgyalt. Több párizsi lap a cáfolat ellenére is fenntartja a Trockij és Sztalin kibéküléséről szóló híreket és azt írja, hogy ha Litvinov nem is találkozott Montoneban Trockijjal, kétségtelen, hogy Dovgalevszkijjal folytatott tanácskozásai során Trockij hűségnyilatkozatát is megvitatták.

Jubilál a FIFA. Rómából jelentik: A nemzetközi futballszövetség fennállásának harminc éves jubileumát a római világhajónoki döntővel egyidőben fogják megünnepelni.

Michalache feltűnő beszéde a parasztdiktatúráról

„A diktatura lovagjai kigyólyukakba fognak bujni, ha eljön a parasztdiktatura”

Bucuresti, Bukarest, május 24. (Az Uj Kelet tud.) A Romániai nemzeti parasztpárti kongresszus bankettjén Michalache pohárfelköszöntőt mondott, amelyben rámutatott arra, hogy a nemzeti parasztpárt lekötötte magát a lej stabilizációjának programja mellett, azután a diktatúráról kezdett beszélni a pártelnök és többek között a következőket mondotta:

— Esettek és politikai kalandorok csordája egy idő óta a demokrácia halotti dalát énekli. Azt mondják, hogy jobb a

diktatura, mint a demokrácia és a parlamentarizmus. Az okos ember azonban tudja, hogy Romániának nem kell diktatura. Ha pedig diktatúráról van szó, akkor csak parasztdiktatura lehetősége áll fenn. És Isten őrizze meg ezeket a barátainkat egy parasztdiktatúrától. Pedig ez rövidesen elérkezik és akkor karneváli diktátorok kigyólyukakba fognak elbujni.

Michalache beszédét érthető meglepetéssel fogadták politikai körökben.

Göring porosz miniszterelnök Budapestre érkezett

BUDAPEST, május 24. Göring porosz miniszterelnök, német birodalmi légügyi miniszter megérkezett a mátyásföldi repülőterre. A porosz miniszterelnököt Mackensen német követ és a követség személyzete, valamint Gömbös magyar miniszterelnök képviselőitében Bérczi István államtitkár fogadták és üdvözölték.

Május 30-án a Népszövetség rendkívüli ülészaka dönt a saarvidéki népszavazás ügyében

A saarbrückeni bánya levéltárából két mázsa okmányt loptak el

Párizs, május 24. A Petit Parisien közli a hírt, hogy a saarbrückeni bánya levéltárából ismeretlen tettesek elloptak mintegy két mázsa okmányt, amelyek a saarvidéki francia iskoláztatás ügyeire vonatkoztak. A lap kétségtelennek tartja, hogy az okmánylopást politikai okokból követették el. A németek a jelek szerint okmányoszerű bizonyítékok birtokába akarnak jutni a saarvidéki francia iskolák felől. A Petit Parisien az esettel kapcsolatban újlag rámutat arra, hogy a saarvidéki rend-

őrség megbízhatatlan s nem alkalmas a rend fenntartására sem. A Népszövetségnek — írja a lap — el kell rendelnie azt, hogy nemzetközi rendőrség vegye át a rendfenntartást a Saar vidéken.

Genf, május 24. A népszövetségi tanács május 30-án rendkívüli ülészakit tart, amelynek napirendjén a Bolívia—Paraguay közötti háborús konfliktus, a magyar-jugoszláv határvédéken előfordult határincidensek és a saarvidéki népszavazás előkészítése szerepelnek.

A bolgár diktatura a macedón szervezetek készülő államcsínyét hátrította el?

Nincs összhang Boris bolgár király és az új kormány között

Az új rezsim is készül Szovjet-Oroszország de jure elismerésére

London, május 24. Az angol lapok fenn tartják — szófiai cáfolatok ellenére is — azt a híradást, hogy Boris király és az új diktatórikus kormány között nincsen meg az összhang. Szófiából cáfolják azt a hírt is, hogy az ország egyes pontjain ellenállás szervezkedett volna az új kormánnyal szemben. A Daily Express rámutat arra, hogy rendkívüli fontossága van annak, hogy Bartoloff eddigi párizsi bolgár követ hajlandónak nyilatkozott a külügyminiszteri tárca átvételére. A követ ismert franciabarát s kétségtelen, hogy elgondolásait a külügyminisztérium vezetésében igyekezni is fog keresztülvinni.

A Times Sztambul jelentése szerint a bolgár jobboldali diktatura uralomra jutása megakadályozta a macedón szervezetek előkészületben levő államcsínyét, amelynek Mihailoff macedón vezér vezetésé-

alatt magukhoz akarták ragadni a hatalmat, hogy elhárítsák a Jugoszláviával való kibékülés és együttthaladás lehetőségét. Az új kormányzat emiatt tartóztatja le a macedón szervezetek tagjait. A vezért, Mihailoffot nem sikerült eddig őrizetbe venni, mert felkutatása eredménytelenül végződött.

Az Evening Standard szófiai jelentése szerint az új diktatórikus rezsim sem ejtette el a szovjet de jure elismerésének tervét. A tudósítónak az a benyomása, hogy a rezsimváltozás megerősítette Bulgáriában a szlávok egységű tartozásának érzetét, noha azért még ma nem lehet beszélni a pánszlávizmus bulgáriai reneszánszáról.

Szófia, május 24. Georgieff bolgár miniszterelnök sajtónyilatkozatot adott, amelyben leszögezte, hogy kormánya tagjait a fokozott felelősséggel

sodonta előre a hatiom átvétele felé. Megelégedésének adott kifejezést, hogy a nemzet széles rétegei megértették a bazafias törekvést s lelkesedéssel fogadták az új rezsimet. A miniszterelnök azt a kívánságát juttatta kifejezésre az újságírók előtt, hogy a lapok támogassák kormányát az építés munkájában.

Szófia, május 24. Kosta Bartoloff Bulgária párizsi követe hoszas királyi audiencia után elfogadta a külügyminiszteri tárcát az új kormányban. Egyidejűleg hírek terjedtek el a hadsereg törzstiszti karában közelebről beálló nyugdíjaztatásokról és a vezérkar átszervezéséről. A hírekkel szemben cáfolatot eddig nem adtak ki.

Ibn Saud folytatja hadműveleteit

London, május 24. Ibn Saud kétkedik abban, hogy a yemeni imám teljesíteni fogja békefeltételeit és utasította fiait, hogy még ma kezdjék meg újra az elleneskedéseket. A yemeni területek küldöttjei és más közvetítő muzulmánok sürgetik az imámot, hogy teljesítse Ibn Saud feltételeit.

Elhalasztják a gyilkos gimnázisták tárgyalását

Bucuresti, Bukarest, május 24. A három gyilkos liceumbista tanuló, Rascanu, Dinescu és Grigoriu ügyének tárgyalását, amelyet június 1-re tűzött ki a törvényszék, valószínűleg elhalasztják, miután a három diktát előbb elmeokortant vizsgálatnak vetik alá.

A Zsidó Párt központi bizottságának ülése

Bucuresti, Bukarest, május 24. Tegnap tartotta ülését a Zsidó Párt központi bizottsága, amely foglalkozott a zsidó lakosság jelenlegi helyzetével. Az összes feladatok aggodalmuknak adott kifejezést az utóbbi választásokkal kapcsolatban keletkezett súlyos helyzet miatt és hangsúlyozták sürgős intézkedések foganatosításának szükségességét.

Jaj nekünk!

Bucuresti, Bukarest, május 24. Erdélybe rövidesen 600 adóvégrehajtót fognak kinevezni, miután eddig az adó behajtások nagyon gyengék voltak, mert az adóbehajtást végző jegyzők 20 százalékot inkasszáltak be, mint bizonyídját.

Befejezés előtt a külföldi hitelezőkkel való tárgyalások

Bucuresti, Bukarest, május 24. Abszolút hivatalos helyről nyert értesülések szerint a külföldi hitelezőkkel folytatott tárgyalások közvetlen befejezés előtt állanak. Csütörtök este írják alá az egyezményt. Ellentétben a régebben folytatott tárgyalásokkal, amelyek csak a kuponok fizetési terminusának elhalasztására törekedtek, több, mint ötmilliárdos megtakarítást sikerült keresztülvinni 3 évi időre. Két napon belül parafálják a meg egyezést a román állampapír tulajdonosokkal is.

Fontos, hogy képehez tartó keret legyen, Réma-üdvöndösöt orcsón „PAX”-nál vehet!
Cal. M. Foch 6. [v. Kossuth L. u.]
Állandó népszerűség!

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
nyomása, Cluj, Strada Baron L. Pop 12
Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postală plătită în nu
No. 224712-9

10. Telefon: 9
Havonta 110,
évre 600, egy
földre: Havon
félővre 12, egy
detések díjaz
KELET" az
sáidóság egy
kelnk utánn
rás megjelöl

Mi történt

Diáktüntetés

Bucuresti, Bukarest, május 24. Den délután 3 óra körül a saarvidéki diákok előtt. Politikai részről eredetileg vajjon, hogy vajjon, determináltak-e a diákok, akik egy olyan politikai helyzetet mutatnak, amely senki sem tudta előre. Kérdésre, mert tásba burkolódott mindössze annyi, hogy kiha szereléseivel és összefüggésben tartkozzal ki, hogy audienci katonai jelleg nyek utólag ták is.

Szerdán este dienciája után lábra kapni a marsall audie kérdések kerit komplikációk világság, n gának a korj át is vitassa ratlanul, de érte a politik bi évek polit tatott ahhoz, a kormányvá periódusában mint aminő a many koloz lások után é Csernovicban sérelmeit ta miniszter az sziti elő, köz parlament megnyitása, törvények v miközben a földi hitelező oot a kültöl ügyében.

Minden log nek mutatta riülésnek leh életünkre kif azonban még lehetőséget, a delután meg jelent, Averé audienciáján át az urakot tiszrt irt alá, tisztek ebben koznak azon jus 10i kat tek. A memo fejt, hogy s ben részesült ghit viszont